

MAGYAR BANYÁSZ LAP

THE HUNGARIAN MINERS JOURNAL VISITS MORE THAN ELEVEN HUNDRED MINING CAMPS AND MORE THAN FOURTEEN THOUSAND HOMES.

HIMLerville,

KENTUCKY.

THE HUNGARIAN MINERS JOURNAL HAS MORE SUBSCRIBERS THAN ANY OTHER THREE HUNGARIAN WEEKLIES IN THE UNITED STATES.

UJ TÁMADÁSRA KÉSZÜLNEK A VÖRÖSEK A SZERVEZET ELLEN

Akik pénzt csinálnak a keményszénbányászok inségéből—Gyűjtene a keményszénbányászok megsegítésére, hogy aztán hátha támadhassák a szervezetet.

A szervezet tudomására jött, mint azt Thom. Kennedy a bányászszervezet titkára nyilvánosságra hozta egy nyilatkozatában, hogy a vörösek ismét támadásra készülnek a szervezet ellen és most egyelőre azzal vannak elfoglalva, hogy pénzt gyűjtenek a támadásuk keresztülvételéhez.

A bolszevisták kiküldöttel, megjelennek mindenütt a munkásszervezeteknél, ahol aztán a szervezett munkások között élénk színekkel eszeteltek, hogy minő szomorú helyzetben vannak a keményszénbányászok, a kiknek megsegítése minden szervezett munkásnak erkölcsi kötelessége. Azután felszólították a munkásokat, hogy adakozzanak, járuljanak pénzzel hozzá a keményszénbányászok megsegítéséhez, hogy ezt a harcot győzelmesen folytathassák le.

Mikor aztán a szervezett munkásokat már eké megdolgozták az adakozásra, akkor a vörös elvtársak előveszik a kalapjukat és összeszedik az adományokat.

Kennedy nyilatkozatában figyelmezteti a munkásokat, hogy ne düljenek be a vöröseknél, mert a befolyó adományokból még eddig egy pennyt se adtak a bányászszervezetnek és azt egész más célra gyűjtik. A bányászszervezet nem kérte fel a vöröseket a gyűjtésre és így joguk sincsen arra, hogy az "elvtársak" gyűjtsenek.

Felszólítja a szervezett munkásokat, hogy ahol megjelennek ezek a munkásság nyakán élőködő egyének, adják át a hatóságoknak, hogy csukják le őket és hogy vegyék el méltó büntetésüket.

A gyűjtött pénznek nagyrésze ugyanis az elvtársak saját céljaira szolgál, abból elégitik ki a tisztelt elvtársak költséges passziójukat és tartják fenn munkátlan életüket. Egy részét a begyűjtött pénznek pedig arra akarják fordítani, hogy abból háttámadják a szervezetet.

Emlékeztünk arra, hogy a bányabárók lapja nemrégiben közölte, hogy a keményszénbányászok el akarnak szakadni a bányászszervezettől és külön szervezetet akarnak alakítani.

Akkor mindjárt gyanusnak tűnt fel ez a jelentés és mindjárt gondoltuk, hogy a bányabárók ezt a robbantást ömagukban nem tudják elvégezni s ahhoz fegyvertársakra van szükségük.

Ezt a fegyvertársat meg is találták a vöröseknél, akik nemcsak, hogy a bányabárók oldalját akarják megszolgálni, hanem még eret is kívánának vágni a szervezett munkásságon is. Mindenképpen a zavarosban akarnak halászni és tudják jól, hogy akár sikerül tervük, akár nem, abból nekik kárunk nem lehet, mert ők a sápot előre

biztosítják maguknak.

Előbb be akarnak kollektálni egy csomó pénzt a szervezett munkásoktól, aztán nekimennek a bányászszervezetnek, miután a bányabáróktól is bizonyára tekintélyes összegeket zsebreaváltak.

A bányászok közé be akarják juttatni fizetett embereket, hogy azok a sztrájkolókat egység megbontásáig, a sztrájkolókat a szervezet iránti hűségükben megtanorítsák és ha ez sikerül nekik, akkor aztán olyan zavarokat idéznek elő mint a milyenek már Scranton, Shenandoah és Ashlandon előidézték.

A cél mindenáron szétbontani a bányászszervezetet s magukhoz ragadni a hatalmat a keményszénbányászok felett.

Le akarnak számolni a szervezettel és egyúttal meg akarják érdemelni azt a jutást, amit bajtársaik elárulásáért a bányabárók ígértek nekik.

Mint a szervezet értesült, már egy csomó szervezett munkást megváltak a gyűjtésükkel, de alighanem most aztán, hogy a szervezet leleplezte őket, nem fog sikerülni nekik még több pénzt összeharcolni.

A szervezett munkásság jól ismeri már a vöröseknél gyűjtéseit és segítő akcióját és különösen most, hogy a szervezet nyilvánosságra hozta a vöröseknél aljas célját, valószínű, hogy nem fognak sietni adományokkal támogatni a bolszevistákat, hogy azzal saját maguk alatt vágják a fát.

Mindenütt ahol megjelennek ezek a vörös elvtársak, a munkásságnak csak egy teendője lehet, a hatóság figyelmét felhívni, mert hiszen világos, hogy egy centet sincs joguk felvenni azon a címen, hogy azzal a keményszénbányászokat megsegítsék.

Most aztán láthatják a szervezett bányászok, hogy a vöröseknél még a szervezett munkások inségét is arra akarják felhasználni, hogy maguknak pénzt, bevételt biztosítsanak. Megismerheti a szervezett bányászok, hogy mit adhat az olyan "elvtársak" szavára, akiknek egyéb céljuk sincs, mint a munkásságon élőködni, dologtalanul élni. Ezért aztán bizony nem sajnálnak a vöröseknél a munkásoktól egy kis maszlagolást.

BELÖVÉSNÉL SZERENCSETELJENÜL JÁRT BANYÁSZ.

Geo L. Potter bányász Peoria, Illinoisban a belövéséhez a lyukakat lőporral tömte. Az egyik tömés valamilyen okból hirtelen kirobbant és bajtársainkat azonnal megölte.

Később találtak rá összeroncsolott holttestére bajtársai, amikor keresésére indultak, mert a munka végeztével nem látták kijönni a bányából.

Ki a bűnös?

Bűnt követtek és bűnt követnek el napról-napra ez országban a munkások ellen, és valaki közülünk nagyon bűnös.

Másfél százezer kenyérkeresőnek a kezéből kivették a csákányt, és félmilliónyi bányászgyerek hiába vár a karácsonyra.

Más államokban, puhaszénbányákban szintén tízezerszám csavarognak az emberek munka nélkül; s ezeknek a gyermekei anyjira megszokták már a nélkülözést, hogy ők már a karácsonyt úgy sem várják.

Igy kell ennek lenni?

Nincs orvosság erre?

Tudjuk, részben így kell neki lenni.

De csak részben.

New York állam kikötőiben november folyamán több százezer ton angol szenet szedtek le a hajókról, s az ország többi kikötőiben is napról-napra érkeznek a szenes hajók.

Mert hát nincs elég szén!

Nincs elég szén Amerikában, ahol a puhaszénbányászok százezei, a keményszénbányászok másfél százezerje munkanélkül várja a jószerecsét. Meg a tél keménységét.

És nekünk látnunk kell, nekünk tudnunk kell, hogy miközben az Egyesült Államok bányászai nélkülöznek, addig a mi tőkéseink Angolország bányászait juttatják munkához.

Ki a bűnös ebben a dologban?

Ki az a gazember, aki lehetővé teszi, hogy a kenyeret kicsavarják a kezünkből, és azt átküldjék a vizen-tultra?

Ki az az átkozott ember, akinek az agyában először megfogant, hogy külföldről kell szenet hozni, hogy Amerika bányászait letörhessék?

Mindannyian bűnösök vagyunk, munkástevéreik!

Bűnös a kormány, amely nem mer és nem tud beleavatkozni a Wall Street urainak a játékába.

Bűnös a kormány, amely minden ellen nagyon gyorsan oda tartja a magasra emelt védvámokat, csak a szén ellen nem.

Bűnösök a bányatókék, kikről úgy sem hittük soha, hogy bűn nélkül vannak.

Bűnös a bányászok szervezete, amely még ma sem talál erélyes módot arra, hogy ezt a gyalázatot megszüntesse.

Bűnös a szervezet vezetője, amely ma is udvarias leveleket írogat az élők urnak; ahelyett, hogy általános sztrájkra hívna a földalatti rab-szolgákat.

Mi nem szoktunk a szervezet vagy a szervezet vezetői ellen izgatni, bányászok.

Mi türelemre, kitartásra, összetartásra szoktuk kérni az olvasókat mindig.

De most nem lehet türelemmel bírni.

Nem lehet azt türelemmel nézni, hogy a mi bányászaink kenyér nélkül vannak, miközben a szenet vigan hozzák vizen-tulról.

Bűnösök vagyunk mi munkások mindannyian!

Bűnös az a kikötőmunkás, aki kirakja az angol szenet a hajóból, s bűnös minden munka után élő ember, aki egy inchet is mozdít az importált szénen.

És a nagy juni, a Labor Federation?

A Labor Federation bányász-elnöke, aki nagy hatalmát meg sem mozdítja a bányászok érdekében.

Bűnös a bányászszervezet minden egyes tagja, ha még most sem kényszerítik a szervezet vezetőségét egy végső harcra, egy döntő ütközetre.

És bűnös végül minden munkás ember, mert választások idején beveszi a kapitalisták maszlagját és nem él okosan és helyesen az alkotmány-biztosította hatalommal.

Bűnös valaki, vagy bűnösök valakik, bányászok, hogy az állapotok ennyire fajultak.

Gondolkozzatok, hogy ki a bűnös, hogy ki mennyire bűnös és tegyetek meg mindent, hogy minden megváltozzék.

És amíg gondolkodtok, addig a puhaszénbányászok százezei munkanélkül vannak; New Yorkban pedig vigan rakják elő az angol szenet az angol hajókból.

A keményszén-bányászok

ügyében a múlt héten semmi lényeges változás nem történt. Akik fáradoznak a béke mellettlétrehozásán, azoknak látniuk kell, hogy a tőke hajthatatlansága miatt fáradozásuk nem sok reménnyel kecsegtet.

Washingtonban még mindig nem látják idejét, hogy erélyesen lépjenek fel a keményszénbányabárókkal szemben. Nem mernek velük szembeállítani és miután a bányatulajdonosok így nagyon elbizakodottak, nem lehet tudni, mikor sikerül majd a béke megkötése.

Pinehót tovább egyengőtő a béke utját, tovább fáradozik és kísérletezik, hogy jobb belátásra bírja a bányaurakat.

A bányászokon nem mulik, hogy mielőbb megkezdődjék a keményszén termelése, mert hiszen tanujelét adták engedékenységüknek már akkor, amikor Pennsylvania kormányzatának béke-javaslatát elfogadták.

SZÁZNEGYVENEGY BANYÁSZT ÖLT MEG A BANYA OKTÓBERBEN

West Virginában volt a legnagyobb a szerencsétlenségek száma. A szervezeten bányák vezetnek a szerencsétlenségek terén. — A legtöbb haláleset tetőszakadás következtében történt.

A United States Bureau of Mines most tette közzé az október havi szerencsétlenségek kimutatását és ebből látjuk, hogy október hónapban 141 bajtársunk fizetett életével mesterségének.

Ez a szám a múlt év októberével szemben, amikor 179 bajtársunk vesztette életét, csökkentést mutat, de ez csak látszólagos, mert tekintetbe kell vennünk, hogy ez év októberében le voltak zárva a keményszénbányák, melyek pedig minden hónapban nagy számokkal járulnak hozzá a bányászszerecsétlenségek kimutatásához.

Október hónapban minden millió tonna kitermelt szénre 2.63 haláleset jutott az előző szeptember havi 3.08 és a múlt évi októberi 2.89 halálesettel szemben.

Az év első tíz hónapjában 419,371,000 tonna puha és 61,741,000 tonna keményszén termettek ki az Egyesült Államok szénbányáiban, melyekre puhaszénben 3.26, keményszénben 6.30 haláleset jut. A puhaszénben a halálesetek száma csökkentést mutat, mert ott a múlt év első 10 hónapjában 4.12 haláleset jutott.

Ha most azt is megnézzük, hogy mely államokban történt a legtöbb szerencsétlenség, akkor azt látjuk, hogy ezen a téren West Virginia vezet, ahol október hónapban 54 bajtársunk pusztult el. Ha azt is megvizsgáljuk, hogy West Virginának mely részén fizetett életével a legtöbb bányász, akkor megtudjuk, hogy azokban a megyékben — ahol a bányák szervezetenek, ahol a bányatársaságok mindent elkövetnek, hogy a United Mine Workerst távol tartassák. Magában McDowell megyében 12 bajtársat vészelt ki a bánya.

A kimutatás szerint a legtöbb bányászt a lejárátkölt meg. Ez annak a jele, hogy a bányatársaságok nem tulságosan sok gondot fordítanak bányászok életére. Takarékoskodnak a timberzetéssel, posztok állításával és azért történik aztán épen ez államban a legtöbb szerencsétlenség tetőszakadás miatt.

Igaz, néha megtörténik, hogy a foreman kiadja a bányásznak a parancsot poszt állítására, de a bányász ezt nem teszi meg, mert takarékoskodik a munkával. A legtöbbszor ezzel is védekeznek a foremanok a szerencsétlenségek után. De ez nem minden esetben történik. A legtöbbszor mégis a társaságok szűkmarkúságán mulik, ha nincs a banya kellőképen timberzetve, posztoltatva.

És ezzel kapcsolatban, nem győzzük a bányászok figyelmét újra felhívni, hogy ha észreveszik, hogy a tető rossz, hogy azt alá kell támasztani, jelentsék ezt foremanjaiknak és hártassák

el a veszélyt fejük felül, még akkor is, ha az munkával jár. Inkább végezhetnek egy kis munkát, minthogy aztán megörlődjön a baj és elveszzen a családból a kenyérkereső. Minden bányász a saját életét védi, amikor a feje fölött lógó lejáró követ alá támasztja.

West Virginia után Pennsylvania vezet a sorban — ott is a szervezeten bányák — ahol 23 bajtársat ölt meg a banya. Ebből 13 eset történt tetőszakadás következtében.

Utána Alabama és Indiana következnek 9—9 szerencsétlenséggel. Illinoisban 8 bányászt ért halálos szerencsétlenség októberben. Ohio államban 6 bányász pusztult el, Kentuckyban és Virginában 5—5, Coloradóban, Washingtonban 4—4, Montanában, North Dakotában, Oklahomában, Tennesseeben és Utahban 2—2, Marylandban, Michiganban, Wyomingban 1-1.

Öröndetésben csökkent októberben a robbanásokból eredt szerencsétlenségek száma. Az egész hónapban 6 haláleset történt robbanás folytán.

AZ IPARI SZÉNÉSZLET 39 NAPRA ELEGENŐ.

November elsején az ipari üzemeknek 67,000,000 tonna szemük volt raktáron. Ez a mennyiség legfeljebb 39 napra lenne elegendő, ha a szénfogyasztás abban a keretben mozogna, mint október hónapban. Október hónapban nagyobb készlet volt raktáron és az akkori készletek az akkori számítások szerint 50 napra lettek volna elegendők.

Október hónapban az ipari üzemek elfogyasztottak 53,737,000 tonna szenet, ami a szeptember havi szénfogyasztást 26 százalékkal túlta felül, ami azt mutatja, hogy az ipari termelés hatalmasan megnövekedett.

Keményszénen októberben összesen 78,000 tonnát tudtak az ipari célra szerezni, szembe az augusztusi 8,845,000 tonnával.

Valószínű, hogy az ipari üzemek puhaszén fogyasztásának emelkedéséhez nagyban hozzájárul az, hogy keményszén nem volt elég és így kénytelenek voltak puhaszénrel és kokszezzel pótolni azt.

KARÁCSONY ELŐTT
jussanak Önnek eszébe
az amerikai magyarság
árvái.

CSAK 1 DOLLÁRT
küldjön be az
Amerikai Magyar Reformá-
tus Árvaháznak.

BOX 112, LIGONIER, PA.

MAGYARORSZÁGI HIREK

Már V. Béla királyról beszélnek

Egy idő óta bizonyos társadalmi jelenségek irányítják a figyelmet, a részvétele és az időszertelenség ellenére, a királykérdés felé. Az egyik ilyen jelenség a debreceni vacsora volt. Albrecht főherceg a nyáron megjelent Debrecenben, hogy onnan kirándulásokat tegyen a Hortobágyra. Egy ilyen kirándulás után tiszteletére társasvacsorát rendeztek, amelyen különböző közhivatalok és hatóságok főnökeik révén képviselve voltak. Ezen a vacsorán a kormányzóra mondott felköszöntő után Albrecht főherceget, mint Magyarország leendő királyát üdvözölték. Erre az üdvözlésre az ifjú főhercegnek nem volt más válasza, mint az a kérdés, hogy mentseik fel őt az értelmes reflexió alól.

Ez a kérdés érthető feltűnést keltett, és már akkor néhány eljenzéki képviselő a nemzetgyűlésen akarta megkérdézni a kormányt, hogy miként tartja összeegyeztethetőnek a kikapcsolási elmélettel azt a magatartást, amelyet az ifjú főherceg tanúsított a debreceni vacsorán. Az irányban is kérdést támasztottak intézni a kormányhoz, hogy helyesli-e, ha közfunkcionáriusok résztvesznek az ilyen tüneményeken, amilyen a debreceni.

Ezek a kérdések elmaradtak, és így a kormánykadd eddig nem volt alkalma elosztatni azokat a híreszteléseket, amelyek a debreceni és más ilyen incidensek nyomán szárnyrakeltek. Teljesen érthető tehát, ha ezek a megcáfolatlanul maradt pletykák újabb tápot kaptak abból az ünnepségből, amelyek keretében Albrecht főherceg a Társadalmi Egyesületek Szövetségének elnöki székét foglalta el.

A közérdek kívánja tehát azt, hogy a sajtóról származó adottságok napfényre kerüljenek, mert csak így lehet elosztani azt, ami pletyka, vagy megerősíteni azt, ami valóság, tehát csak így lehet megszüntetni a bizonytalanságot. A közérdeknek kívánunk szolgálatot tenni az elterjedt pletykák kronikái följegyzésével. Ezt a vállalkozást most már nemcsak a legendák terjedése teszi indokoltá, hanem az a körülmény is, hogy a királykérdésben illetékes politikusok tényezőik az Albrecht főherceg személyéhez fűződő kombinációkkal egyre komolyabban foglalkoznak.

A legitímus antiszemita irányú, és liberális színvetű frakciónak mindegyike megszólalt ma és a két irányzat sajtóorgánumai is szükségét látták annak, hogy foglalkozzanak az Albrecht-kombinációval.

Az egyik irányzat sajtója megelégszik az egyszerű, de annál élesebb titkokozással, míg a másik realis háttérrel keres a kombinációk mögött. Az egyik esetleg Albrecht főherceg magyarországi szereplését szoros kapcsolatba vonja azokkal a kísérletezésekkel, amelyekkel a Ruprecht bajor ex-trónörökös politikai környezete foglalkozik. Más oldalról az Albrecht főherceg személye körül kialakult tervezetek külpolitikai kapcsolatát nem Németországban, hanem Olaszországban keresik.

Az egyik kombináció szerint Ruprecht bajor ex-trónörökös és Frigyes Vilmos porosz ex-trónörökös között megegyezés

jött volna létre, jöjjék ez a két aspiráns eddig egymással érdeklentében állott. A bajor monarchisták tervezéseit porosz részről, a Hohenzollern-háznak Németország területére visszavert volt trónörökösének jövőbeli terveit pedig bajor részről iparkodtak keresztelni. A hírek szerint most Ausztria esetleges csatlakozásának lehetőségét közelebb hozta a feleket. Ruprecht bajor trónörökös környezete azt hiszi, hogy Ausztria csatlakozását Németországhoz megkönnyítene, ha Ausztria a Wittelsbach-ház jogára alá kerülne. Bajorország Ausztriával kiegészítve, a német birodalom többi államainak szövetségével szemben egyenlő súlyú tényezővé válna, és ez a kiegyensúlyozottság megkönnyítene a Wittelsbach-ház és a Hohenzollern-dinasztia együttműködését, tehát két nagy állam szoros államszövetségét. A terv kivételének legfőbb akadályai a terv szerint az az igény, amelyet a Habsburg-dinasztia Ausztriára nézve ma is fenntart. Lényegesen megváltozna tehát a helyzet, hogyha a magyar trónt a Habsburg-ház egyik tagjával lehetne birtokolni akként, hogy ez végleg lemondana az osztrák császári koronáról.

Az elterjedt pletykák szerint Albrecht főherceg hajlandó volt az ezt az áldozatot meghozni és így elsősorban a bajor monarchisták orientálódnak a Habsburg-dinasztiának eme áldozatkész tagja felé, minden eszközzel megkönnyítve neki azt, hogy igényt a magyar trónra ténylegesen és mielőbb érvényesíthesse.

A másik kombináció, amely tulajdonképpen nem mond elment az előbbiek, és beleillik az előbbiek kereteibe: bizonyos olaszországi kapcsolatokat keres a háttérben. Hírek szerint Albrecht főherceg nemcsak azért járt néhány héttel ezelőtt Olaszországban, hogy a fascizmust tanulmányozza, és aláztos kezesekkel járuljon XI. Pius pápa elé. A tanulmányutazás és a hódolást a pápa előtt szülői kíséret nélkül is elvégezhette volna, de a fiatal főherceg mégis szükségét látta annak, hogy utjára elkísérje őt édesanyja, Izabella főhercegnő. A pletykák szerint a főhercegi család Rómában nemcsak a Vatikánt kereste föl, hanem a Quirinálban is járt, még pedig — háztűznézőben.

Előkelők körében bizalmasan suttognak arról, hogy már eddig felmerült több házassági

NÁLUNK AZ ÖN ANYANYELVÉN BESZÉLNEK.
Ottthonról ön magát nálunk a Mellon National Bankban, melynek csak hazájában lenne, mert a mi alkalmazottaink kizárólag olyanok vannak, akik ismerik hazáját és beszélnek az ön anyanyelvén.
Főszékhelyünk elintézésénél mindenképpen segítségére vagyunk, megvédjük érdekeit és a legjobban állunk szolgálatára.
A világ minden pontjánál összeköttetésben állunk és így ön pénzügyeit a legjobban lagnagyobb biztonságban és gyorsasággal intézhetjük nálunk.
Bérelje nálunk a legnagyobb biztonságban van, amit tagyoni szolgáltatásunk és jótékonyságunk a pénzügyek elintézésében biztosít.
Bármikor felkereshet bennünket, és megbeszélhet velünk az ön pénzügyi intéseit.
Alapítók és tartalék \$14,500,000.00

MELLOTT NATIONAL BANK
PITTSBURGH, PA.
Foreign Exchange and Banking
OLIVER AVENUE
SMITHFIELD STREET.

terv elejtése után Viktor Emánuel és Helena királyné egyik leányával, Mafalda hercegnő hugával jönne létre olyan fejedelmi ház, amely szoros családi kapcsolatot létesítene Albrecht főherceg családjával és az olasz királyi pár között.

A pletykák és találgatások is csak úgy számíthatnak sikerre és elterjedésre, ha kijárják a realitások valószínűségi próbáját. Így tehát Albrecht főhercegnek és az olasz királyi családnak egy-egy tagjának közös dinasztia alapításával szemben, fölmerült az az ellenvetés, hogy vajjon az ilyen terv kivételéhez elég-e egyedül Olaszország szimpátiája és esetleges támogatása. Fölmerül az a kérdés, nem áll-e a terv kivételének utójában a világháborúban győztes többi hatalomnak az az állásfoglalása, amely a Habsburg-dinasztia visszatérésének minden lehetőségét ki akarta zárni.

Ezzel az ellenvetéssel szemben az elterjedt hírek szerint az Albrecht-kombináció állítólagos támogatói megtalálták az ellensúlyozást. A pletykák szerint az egész tervet úgy lehet beállítani a Habsburg-kérdésben érdekelt hatalmak s kisebb államok előtt, hogy szó sincs a Habsburg-dinasztia restaurálásáról, hanem az az új dinasztia, amelyet Albrecht főherceg alapítana, árpád-házi leszármazására hivatkozva. Albrecht főherceg édesanyja, Izabella főhercegnő, a Croy hercegi családból származik, és a Croy-ak családfájuk III. Endre árpád-házi királyig vezetnek vissza. Ez a leszármazási elmélet abban a névből is kifejezésre jutna, a melyet a magyar trónra jutása esetén venne föl az ifjú főherceg. A pletykák szerint a Béla név mellett történt döntés és Albrecht főherceg V. Béla néven foglalná el a magyar trónt.

A pletykák arról sem feledkeznek meg, hogy a kombinációk keretében miként történne meg a mai közbizalmi provokáció sima fölszámolása. Állítólag mindenki megtalálna helyét az új szituációban, de tulmennek a közérdek által kívánt köteleesség teljesítésének határán, ha a részleteibe bocsát koznák azoknak a pletykáknak, amelyek az egyes politikai tényezők szerepét is pontosan körülírják, egyenként említve a kormány súlyosabb tagjait.
Minden pletyka leszámításával az a valóság, hogy a Társadalmi Egyesületek Szövetségének ünnepségét, a kormányzó-elnöki szék betöltését az ifjú főherceg személyével, az aktuális politikai helyzet szempontjából sem lehet lekicsinyelni. Könnyen lehetséges, hogy mindazok a hírek, amelyeket itt regisztráltunk, csak egy elég könnyelműen kialakult monda körébe tartoznak, de tagadhatatlan, hogy azok, akik a kurzus egyik főpapjának szavaival üdvözölték az ifjú főherceget: komolyan várják tőle azt, hogy bevezesse őket az ígért földjére.

(Világ) Persján Ádám.
RÁSZAKADT A LEJÁRÓKÓ.
Virgil Tony bányászra Clifford, Illinoisban, munkaközben egy nagy darab kőzet szakadt, mely a szerencsétlen embert azonnal agyonlőtte.

FÉLMILLIÓ DOLLÁR KÁRT OKOZTAK A SZTRÁJKTÖRŐK MUNKÁJUKKAL

Elszabadult a szentehervonat, mert a sztrájktrő vasuti munkások nem értették a vasut kezeléséhez.

A Western Maryland vasut-társaságnál nemrégiben sztrájkba mentek a vasuti mozdonyvezetők és fűtők, mert a vasut nem tartotta be a szerződést.

Akkor pár napig teljes volt az üzemzavar a vasut vonalain és a társaság a nagyközönséget azzal nyugtatta meg, hogy a sztrájkoló vasutasok helyett majd pár nap múlva olyan munkásokat hozat, akikkel nem lesz baj és akik a társasággal nem fognak szembeállni, ha a vasut kénytelen a viszonyoknak megfelelő változtatásokat tenni a szerződésen.

Arról persze hallgatott a társaság, hogy egy megkötött szerződésen egyik fél sem eszközölhet önkényesen "változtatásokat", mert ép azért kötnék szerződést, hogy azt mindkét fél, a szerződés lejártáig kötelezőnek elismerje.

A társaság hozott is munkásokat a mozdonyokra és a különféle munkák elvégzésére, természetesen nagyrészt hozzá nem értő embereket, akik aztán ellátták az üzemet. Természetesen miután a munkában nem voltak kellően gyakorlottak, hát sok baj is volt a forgalom lebonyolításánál.

A napokban történt aztán a legnagyobb baj, amikor az egyik szénrel rakott szerelvényt az állomáson nem tudták megállítani, mert állítólag nem értették a légték kezeléséhez és az örült iramban rohant tovább, míg végül az egyik mellékvágányon felborult, miután a vonat személyzete, előbb leugrált a kocsikról és sorsára bízta a száguldo vonatot.

A kocsik a felborulásnál egymásba rohantak, a mozdony összetört, a kocsik szétzúzódtak és a kocsikban lévő szén kiborult a sinek mentén.

Két teljes napig tartott a romok eltakarítása és egy csomó vasuti kocsit teljesen tönkrement, a szénben is kár történt, mert az osztályozott szén összekeverődött a sinek mentén a földdel és kavicsokkal, úgy hogy végeredményben a vasutnak 500,000 dollár kára származott. Szerencsére emberéletben nem esett kár, de ez az eset is élénkíti igazolja, hogy rossz üzlet a sztrájktrötetés, akár vasut, akár bányát, akár más vállalat teszi is azt és csak kára származik belőle, ha a rendes munkásai helyett szedett-vedett népséggel akarja fentartani az üzemet.

Igaz, hogy a jelen esetben emberélet szerencsés véletlen folytán nem esett áldozatul, de ép úgy baleset is történhetett volna s akkor aztán ki lett volna felelős? A társaság bizonyára az alkalmazottakra kente volna a felelősséget, pedig a napnál is világosabb, hogy bűnösök a társaságok, melyek profitehségükben képesek alkalmazottait, de a nagyközönséget is, mint jelen esetben a vasutnál történt, a legnagyobb veszélynek is kitenni.

A MI FALNAPTÁRUNK — A MI BÜSZKESÉGÜNK.
Mindenkinek jogában áll büszkének lenni, ha tud valami kiváló dolgot tenni. Minden háziasszony büszke lesz Karácsony napján, ha dicséret szavakat hall csupán az ünnepi asztal körül. Minden esztendőben a Triner Fallnaptár örösi módon lett dicsérvé, azonban az 1926. évi Fallnaptár még jobban megérdemli a dicséretet, mint bármikor ezelőtt. Egy boldog családot képvisel egy bájos fiatal lányt, egy gyönyörű gyermeket és egy boldog férjet, mindent napsgarakkal bearyozva. Egy igazi otthon, ahol az egészség uralkodik, mert a Triner Késérő Bor megelőz minden gyomor rendeltetést, a Triner's Cough Sedative meggyógyítja a hűlést, a Triner's Headache Powders és a Triner's Toothache Drops gyors gyógyulást ad fej és fogfájás esetén. Az Ön drugtósága vagy gyógyszerése egy Triner Fallnaptárt az 1926. évre tart az Ön számára, kérje tőle, vagy küldjön nekünk 10 centet a postaköltségekre a következő címre: Joseph Triner Company, 1333 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

KARÁCSONYI Pénzküldemények.
Rádió útján \$0.
Pénzküldemények akár Dollárban, akár bármely külföldi pénznemben, még
KARÁCSONY ELŐTT lesznek kifizetve.
A mi jó hírnevünk és régi gyakorlatunk biztosítja Önt a pontos kifizetésről.
American Union Bank
New York City.
Főintézet: 10 EAST 22ND ST. a Bankpalotában.
Fiókintézet: 1697 SECOND AVE Cor. 33rd St.

AKI Florida legmagasabb fensikján elterülő elsőrendű kitűnő termőföldjeinkből venni akar avagy a földjeinkről bővebb felvilágosítást óhajt, az irjon a következő címre:
GREATER FLORIDA DEVELOPERS
HUNGARIAN DEPT., Box 47, TALLAHASSEE, FLA.
Földjeink megerem a déli, a mérsékelt és északi felv. g. földmők, a jószágunk való szálás és erőtakaromány, gabonaművelés; éghajlatunk kellemes és rendkívül egészséges. A piac biztosítva van.
Földjeink ára egyelőre acerenként \$125.
Aki komolyan akar Floridában megtelepedni, az ne késlekedjék, mert a föld ára rohamosan emelkedik. Irjon azonnal.
Tisztelettel
SÁNDOR PÉTER, Box 47, Tallahassee, Fla.

SECOND NATIONAL BANK

Brownsville, Pennsylvania
Ne küldje pénzt idegen helyre.
Ne menjen kis, gyenge bankba, hanem jöjjen hozzáunk, a vidék egyik legerősebb bankjába.
BE-ÉTEK UTÁN 4 SZÁZALEK KAMATOT FIZETÜNK és működés esetén pénzt felmondás nélkül fizetjük vissza.
Pontos, lelkialmeretes kiszolgálásról biztosítjuk.
SECOND NATIONAL BANK
L. B. BULGER, Cashier. EARL HUSTON, President.
Brownsville, Pennsylvania

Karácsonyra

LEPJE MEG ÖNMAGÁT, CSALÁDJÁT ÉS BARÁTAIT
híres és közkeveltségnek örvendő dalszerzők legerősebb dalaival. Darabja. 50 cent.
BÁRMELYIK 10 KOTTA EGYSZERRE RENDELVE \$4.50.
BÁRMELYIK 20 KOTTA EGYSZERRE RENDELVE \$8.00.

100 DARAB

Világszép Magyaróta

KÜLÖNBÖZŐ SZERZŐKTŐL ZONGORÁRA ÉS ÉNEKRE VÁGY HEGERDÜN. Ezek nem gramofon lemezek.
A gramofon lemezek darabja 75 cent
A kották darabja csak 50 cent

1. A katona utolsó levele
2. Aki a hábfűtő legzáró szerető
3. Aki rád néz rabod lesz az
4. A labámon állg állók
5. Almatlan éjszakán gondolsz-e néha rám
6. Amikor mindenem csak a csók
7. A pöröskel cigányoson
8. Aputám ne szenteljenkedj
9. A rezangyalát
10. A szegecsű sürgönypóma
11. Asszony lesz a lányból
12. A vén cigány
13. Az én mulatságom, az én imádságom
14. Az erdő óhaja
15. Azért, hogy én szegény voltam
16. Az új házam csodálatos ómban
17. Az unalmat érem szívem felett
18. Az utcsill közegetnél
19. Bevetődök az istennél
20. Bál után (Kerling)
21. Cigánylány dal
22. Cigány, majd amikor béke lesz
23. Cigány, majd amikor béke lesz
24. Cserebogár, sárga cserebogár
25. Cudar világ, mit vétettem
26. Dal a Turai madártól
27. Egy csillagot nézek
28. Egy székely áll meg cigány
29. Egy kradzós levegőpapir
30. Egyszer voltam csak a bába
31. Elmegyek a templom mellett
32. Erdő, ha tudsz, szívesen megnéznék
33. Erzsébet, édes!
34. Fekete éneke borka a világra
35. Fejőmombok árnyékában olvasom a levelet
36. Füstös cigány
37. Ha fűtöl a golyó
38. Ha még egyszer sírni tudnék
39. Hallod-e édes, mit suog a szél
40. Ha megkérdelek a kedvesem
41. Harag, csodák a templomban
42. Hazafelé
43. Hervadozik már a bokron a róza
44. Így lesznek, ugy lesznek (Csárdás)
45. Iszogatok a csárdásban
46. Jaj, de messze vagyok tőled!
47. Kereslek alján
48. Katica bogárka
49. Kék a kéknyelű reccse
50. Két babonás szőp szemeznék
51. Kimegyek a temetőbe
52. Kitétek a holttestet az udvarra
53. Kitétek meg az utolsó kutyátok
54. Kutyusó dal
55. Látlak-e még egyszer?
56. Level a sáncokból
57. Magyar Jelenőfán
58. Már minálunk bábám
59. Mergetem az ut hosszát
60. Mergetem az ut hosszát
61. Mergtem engem az Urban
62. Mert hazudok azt, hogy szeretlek?
63. Megkeredtem a szívetem, tudok-e még szeretni?
64. Mikor engem besoroztak, Csárdás
65. Mikor leten csillagokat teremtettem
66. Mikor mentél a templomba
67. Mikor én még legény voltam
68. Ne korholjon édes anyám
69. Nem járok én a templomba
70. Nem kell nekem a leány, Csárdás
71. Nem kell nekem a leány, Csárdás
72. Nem tudok én megvárni!
73. Nem szerlek, nem kereslek
74. Nem! Nem! Soha! (Magyar nemzet)
75. Olga nyúlás korát éli
76. Orsóna bakták az ére majd el hoztam
77. Placid az áldás (Csárdás)
78. Páros róza virított egy kis ablakban
79. Régi emlék, hervadt virág
80. Repülj felelem!
81. Sárkány, ká szentem
82. Selenit hős anyja
83. Sürgönye volt
84. Szűk fűtő fejed
85. Szép asszonytunk kurizálak
86. Szerelemről, boldogságról álmodtam
87. Szerelemes vagyok én
88. Te csak szeres
89. Tereska, te Fruska!
90. Turi Balog Marcsa
91. Tullós puszi
92. Valahol a falu végén
93. Valahol a Tátara alján
94. Valakit szerettél, valakire várt
95. Verposz virágok valának a szívenben
96. Vértelmezők
97. Valahol a cigány muzsikái
98. Valakit elkértek
99. Zoknya sál az ózsi szél
100. Zoknya sál, majd megkérlek

EGY-EGY DARAB ÁRA CSAK 75 CENT.
KIRÁLY ERNŐ, VAJDA FRIGYES
REMEK LEMEZÜDONSÁGAI.
DARABJA ÉS MÁSMŰVÉSEK DARABJA 75 cent

ÖNMŰKÖDŐ ZONGORÁKRA (PLAYER PIANO) HENGEREK (ROLLOK) SZINTÉN KAPHATÓK!
Kérjen részletes könyv-, kotta-, lemez- és hangrögzítéskönyveket.
Küldessek el névvel a kézzel írt katalógus.
Postaköltségre, biztosításra és esomagolásra 25 cent mellékelendő.
KEREKES TESTVÉREK
Amerika legnagyobb magyar könyv- és személynévkönyve
208 E. 86th Street New York City

MI LESZ ÖNNEL, HA MEGÖREGSZIK?

Gondoljon öreg napjaira és vegyen olyan életbiztosítást, melyet

MÉG ÉLETÉBEN KIFIZETNEK.

MAGYAR KÖTVÉNYI KAP, melyből Ön pontosan tudja, hogy milyen biztosítást vásárolt.
Bővebb felvilágosításért irjon a következő címre:

NATIONAL INSURANCE AGENCY
HIMLerville, KENTUCKY.
A Provident Life and Accident Insurance Co. vezérügynöksége.

MAGYAR BÁNYÁPLÉZEK MESÉI

Hotel Red Star

Írta: FÜLÖP ILONA

(Folytatás)

— Beteg vagyok, azt hiszem — mondta Sándor — meleg a fejem és szur a torkom. Nézzé csak misziském, milyen forró a homlokom.

Ágnes rátette kezét a legény homlokára. Bizony az forró volt, mint a tűz. Sándor rászorította a kezét az asszony kezére:

— Jaj, de jó így. A maga kezétől még meg is gyógyulnék.

Sándor még akkor is köhögött, amikor a többiek bejöttek és a bodija lehet rá a tanu, hogy egész éjszaka nem aludt, csak forogkodott az ágyán.

Igy tehát mindenki természetesen találta, hogy Csohány Sándor reggel nem ment munkába. Maga Sándor Pál jelentette, hogy beteg az egyik burdosa.

Amikor az emberek elmentek reggel a munkába, Ágnes bement Csohány szobájába:

— Jaj, Sándor, csak nem lesz komolyan beteg. Hagy lám, lázas-e még.

Ágnes odament az ágyhoz és rátette kezét a legény homlokára.

— Beteg vagyok — mondta Sándor — de temiatad — és elkapta az asszony derekát.

— Az a bajom, hogy téged szeretlek, te szép virágszál, te gyönyörűségem — és már huzta magához a meglepett asszonyt.

— Eresszen Sándor, tán megholondult — szabadkozott Ágnes, de többet nem tudott mondani, mert Sándor rászorította száját az asszony szájára.

Ágnes mindenáron ki akarta szabadítani magát a legény karjaiból, de nem bírt vele. Fogta a derekát két karjával, erősen, s forrón, mint egy tüzes lánccal, de a szavaival még jobban szédítette:

— Fiatal vagy, szép vagy, az urad nyavalyás, a fiatal a fiatalhoz való, hiszen így idő előtt elhervadsz, te szép rózsaszál. Ne karmolj te vadmacska, hiszen ugyis erősebb vagyok nálad, de meg aztán tudom, hogy te is akarsz, láttam a szemedből, mert én vagyok hozzád való...

Ágnes csak ellenkezett, pedig már neki is forrt a vére és lecsukódott a szeme a legény tüzes szavaitól. A legény úgy fogta le a karját mint két vaskapocs s amikor aztán elengedte az asszony karját, ez a két kar szorosan és forrón és engedelmesen fonódott a legény nyaka köré...

ÜGYELJEN A GYOMRÁRA ÉS AKKOR RENDBEN LESZ AZ EGÉSZSÉGE!

Rendelje meg megának és családjának a legjobb gyomor és vértisztító cukorkát a

PURGARET CUKORKÁT

A PURGARET cukorka tisztítja a gyomrot, kiűri a beleket s ezáltal megakadályozza a tüdőgyulladást s minden komolyabb betegséget. Rendelje meg még ma. Egy nagy doboz Purgaret gyomor s vértisztító cukorka egy dollár, hat nagy doboz öt dollár. Postán küldjük használati utasítással a világ minden részébe. — Cim:

VÖRÖS KERESZT PATIKA, 8901 Buckeye Road, B., Cleveland, Ohio.

— Azt hiszem, azt a Vasas Józsi ki fogom dobni innét — mondta egyszer Sándor Sándor.

— Aztán miért dobnád ki? — kérdezte Sándor — van az is olyan, mint a többi.

— Nem szeretem.

Sándor kötekedve felelt vissza:

— Na még csak az köllene, hogy szeresd is. Akkor meg én dobnám ki. Nem is köll, hogy szeressed. Engemet szeress, az a kötelességed.

Sándor nyíltan felfordult és elhuzta a száját. Gondolta magában, na te szegény lélek, lehet is téged szeretni.

— A Vasas Józsi mindjárt berug és lár-mázik, sir, olyankor. Még majd bajt csinál nekem. Azért akarom kidobni.

Sándor újra elfogta az ijedség, meg a félelem. Mert most már rendszerezen áru- lta az asszony a pálinkát, nemcsak a burdosa, hanem a pálinkát is, hanem a burdosa, nem csak vacsora után, hanem idegenek, amerikalak, olaszok is jártak be hozzájuk, vasárnap délutánonként különösen, meg este is. Sándor ebből se tudott belenyugodni. Mindig bántotta a dolog, sokszor szomorúan kifordult a szobából, ahol a sűrű dohányfüstös levegőben durva szavak pattogtak s az asztal lapja ragadt a kiömlött és leszáradt pálinkától. Nem ilyennek képzelte Sándor Pál az otthon. Azt hitte, az otthon csak kis ház lehet, nem nagyon tágas, mert békét szerető emberek megférnek kis helyen is, vagy talán csak kis helyen férnek meg. A nagy lakás eltaszítja egymástól az embereket, meghosszabbítja a minden házasságban elforduló haragosdít, veszekedéseket. Mert ha folyton egymás előtt vannak az emberek, ha összevesznek is, majd kibékülnek. Hiszen az ember úgy igazában nem szereti a haragot, mérget, elmúlik az gyorsan, különösen ha maga előtt látja a másikat, akik mégis csak szeret, szívből, akibe hozzát van kötve a boldogsága, egész földi élete.

— A Vasas Józsi fog neked bajt csinálni, hanem te magad, a te bűnöd, a te kapzságod.

Tudta Sándor, hogy veszekedés lesz az ügyből, aminek ő issza meg a keserű, fekete levét, de nem maradt meg benne mégse a szó. Az asszony fel is fortyant rögtön:

— Mán megint ezen kezd. Hogy az a jó istenen akárhova tegye magát, maga vén házasság, hát mán nem hagy nekem békét. Megmondtam mán százszor is, hogy ha nem tetszik magának így, ahogy van, hát segítsen rajta. Keressen pénzt, majd akkor én leülök a bárszék diványra, oszt ott ülök. De amíg maga nem tudja tisztességesen el- tartani a feleségét, amíg maga miatt itt rostokolhatnánk Amerikába száz évig is, ahelyett, hogy hazamennénk a kislányunkhoz, az ókontriba, addig csak fogja be a száját és adjon hálat az istennek, hogy ilyen nyavalyás ember létezik ilyen derék, dolgos feleséget kapott, aki az egész fiataloságát munkában tölti el, csak azért, hogy öreg napjaira ne jusson koldusbotra.

— Más ember is megél, még ha nem is árul pálinkát, nem is csinál a házból kocs- má. A tisztesség a fő, nem a pénz.

— Na hogy savanyítsa be a maga tisztességét. Azt hiszi maga, az tisztesség így

grófi kastély, annyi volt benne a szoba, emeletes is, ha összeveszett az asszonnyal, azt se tudta, merre keresse, hogyan kerüljön elébe, csak úgy, mintha véletlenül tör- ténne. És lámás is, nem is igen tudott az asszonnyal négy szemközt egyet szólni, min dig ott lábatlankodott valamelyik burdos, mert hiszen joguk volt a házhoz, fizettek mindenért. Nem, ez a ház sehogysem hason- litott a nyugodt, csendes, kis otthonhoz és nem volt ez az élet az a családi boldogság, amire Sándor Pál mindig vágyakozott, s amit meg is szokott házasága első éveiben.

Ritkán szólt, de akkor nagyon keserve- sen. Most sem tudta megállni, hogy ne fe- lteljen valamit az asszonnyal:

— Nem a Vasas Józsi fog neked bajt csinálni, hanem te magad, a te bűnöd, a te kapzságod.

Tudta Sándor, hogy veszekedés lesz az ügyből, aminek ő issza meg a keserű, fekete levét, de nem maradt meg benne mégse a szó. Az asszony fel is fortyant rögtön:

— Mán megint ezen kezd. Hogy az a jó istenen akárhova tegye magát, maga vén házasság, hát mán nem hagy nekem békét. Megmondtam mán százszor is, hogy ha nem tetszik magának így, ahogy van, hát segítsen rajta. Keressen pénzt, majd akkor én leülök a bárszék diványra, oszt ott ülök. De amíg maga nem tudja tisztességesen el- tartani a feleségét, amíg maga miatt itt rostokolhatnánk Amerikába száz évig is, ahelyett, hogy hazamennénk a kislányunkhoz, az ókontriba, addig csak fogja be a száját és adjon hálat az istennek, hogy ilyen nyavalyás ember létezik ilyen derék, dolgos feleséget kapott, aki az egész fiataloságát munkában tölti el, csak azért, hogy öreg napjaira ne jusson koldusbotra.

— Más ember is megél, még ha nem is árul pálinkát, nem is csinál a házból kocs- má. A tisztesség a fő, nem a pénz.

— Na hogy savanyítsa be a maga tisztességét. Azt hiszi maga, az tisztesség így

után munkarejükkel teljesen kiszívta a bányát, visszatérnek szülőföldjükhöz, ahol ha már megélni nem tudtak—legalább meghalni akarnak.

A tiz kinal bányász sorsa a bevándorló sorsát juttatja eszünkbe. Addig, amíg erős, munkaképes, amíg a tőke profitját verejtékével növelni tudja, jó és szükséges, ha már nem tud dolgozni, ha már ereje elfogyott a nehéz munkában, akkor mehet haza, ha teher lett, legyen a szülőházának a ter- hére.

— Mennyi pénz is van a bankban? — Kérek öt ezerhez.

— Elég legyen ez nekünk. Hazamegyünk asszony, építünk egy kis házat, olyasmit, a

bánni egy asszonnyal, ahogy maga bánik velem? Azt hiszi, az tisztesség, hogy elcsá- bitott más kérőmtől és most koplalhatnék maga mellett.

— Az asszony már nagyon fenyegetően tar- totta kezében a fazekat, így hát Sándor Pál kifordult a házból.

— Hazamenni a kislányunkhoz—gondol- ta szomorúan. — Mán iskolába jár a Julika, szegény árva lélek, az anyja meg itten pá- linkát árul káromkodó embereknek. Itt ját- szanak a törvényt is meg megérhetik, hogy börtönbe kerülnek.

A vacsorához elmúlt az asszony haragja is, az emberé is. Az asszonyt elfoglalta a fő- zés gondja, az emberek, akik viccelni kez- tek vele és az asszony nemcsak értette a tréfát, hanem szerette is. Meg aztán Cso- hány Sándor egy alkalmas pillanatban bele is csipett az asszony karjába és a fülébe su- gott valamit. Kérdés lehetett ez a valami, mert Ágnes úgy nevetett vissza, mintha feleletet mondana. És ez a felelet bizony nem volt tagadás.

Sándor Pál is jókedvű volt, mert egyszer re megtalálta a kivezető utat ebből a pokol- ból, ami olyan nagyon kínos. Gondolta, ma estére el is intézi a feleségével a dolgot.

Vacsora után mondta az asszonnyal, hogy beszélni akar vele. Az asszony azon- ban haragosan válaszolt vissza:

— Mán megint veszekedni akar. Majd mondja meg holnap, hogy mit akar, elég nekem egy napra egy veszekedés is.

— Nem akarok veszekedni Ágnes. Szé- pen meg akarok mondani valamit, biztos, hogy te is jónak látod, csak gyere be egy kis- cit a szobába.

Az asszony még szájalt egy darabig és aztán bement.

— No, mit akar? — kérdezte ellenségesen és félig készen a veszekedésre.

— Haza akarok menni Magyarországra — mondta Sándor Pál igen nagyon szomo- rúan.

Ágnes egy pillanatra megsajnálta az embert. Egyszerre maga előtt látta a faluját és azt a legényt, aki Sándor Pál volt valami- kor régen, amikor elbucsztak az otthon- maradt kicsi kis Julikától. Sándor Pál to- vább beszélt:

— Mennyi pénz is van a bankban? — Kérek öt ezerhez.

— Elég legyen ez nekünk. Hazamegyünk asszony, építünk egy kis házat, olyasmit, a

milyeneket itt Amerikában építenek, hogy neked ne legyen annyi dolgod. Padlós lesz, nem földes. Veszünk egy igen szép darab földet, és még marad is pénz a takarékra. Mert remek egy földet lehet ám venni ennyi pénzért, még a feléért is. Ott aztán újra egészséges leszek, kijárok a földre dolgozni, a magam gazdája leszek és újra lesz apja- anya annak a szegény kis lánynak, a kis Julikának, aki ládd-e, hogy felnőtt és nem ismeri édeszüleit... Nekem majd hogy meg nem hasad a szívem, ha arra az ártatlanra gondolok, tudom asszony, te is szeretnéd már egyszer megölelni a kis lé- nyodat...

Sándor Pálnak elakadt a hangja a vissza- fojtott könnyektől. Ágnes ránézett az em- berre. Harmatos volt a szeme golyója és Ág- nes szívét is összeszorította valami szomo- ruság. Igaz ám, hiszen ő anya volna, hiszen neki van egy kislánya, egy kis ártatlanka, aki olyan, akárcsak egy árva, mert lám, anyátlan-apátlan nevelődik fel. Megszóltat benne a jobb érzés, valami régen érzett szel- lid szomorúság kezdte simogatni a szívét, mint a friss víz, ami talán, ha utat enged- nek neki, lemossa mindazt a feketeséget, bűnt, ami a szívéhez tapadt.

— Hazamenni a kislányunkhoz — mon- dta Ágnes és neki is könnyes lett a szeme. — Bizony jó volna.

Ekkor már magában teljesen elhatározta, hogy hazamennek, hogy mindjárt holnap kivesznek a bankból pénzt, megrendelik a hajójegyeket és mennek, mennek, meg sem állnak addig, amíg el nem érnek Európá- hoz, aztán Magyarországhoz, azután meg a kis Julikához.

— Hát úgy-e, asszony, hazamegyünk? — kérdezte Sándor Pál szeliden a feleségét és átölelte a derekát.

Az asszony lehajította a fejét és bűnbá- noán készült egy "igen" szó kimondására, amikor a nagyszobából behallatszott a hi- vás:

— Misziszké, gyűjtsön csak ide... Az asszony felugrott. Csohány Sándor hangja hívta.

— Majd holnap még beszélünk a dolog- ról... — mondta és ment az ajtó felé — igen, csak ne busuljon, hazamegyünk...

(Folytatása következik)

Szembetegek Figyelmébe!
Dr. HOITASH J. FRIGYES
SZEMORVOS
Wien (Bécs)-ből, Ausztriából
Huntington, W. Va.
SIMMS KELLER BUILDING
HIVATALOS ÓRÁK:
Délelőtt 9—12-ig, Délután 1—5-ig.
704 Fourth Avenue.
MAGYARUL IS BESZÉLNEKI

TIZ KINAI BÁNYÁSZ VISSZA MEGY HAZÁJÁBA.

Rock Springs, Wyomingból jelentés érkezett, hogy tiz el- öregedett kínai bányász, akik a Pacific Coal Company bányájá- ban átlagban több mint 36 évet dolgoztak, visszatérnek hazá- jukba, Canton-ba, Kinába. A kínai bányászokat a Paci-

fic Coal Company látta el utra- valóval és a szervezet is pénz- zel támogatja őket hazafelé va- ló útjukban.

A tiz kínai bányászok fele- sége és gyermekei vannak Kin- ában és azokhoz térnek visz- sza közel 40 esztendei távollét után, megöregedve, megtörve s talán teljesen kimerülve a 36 évi nehéz és szakadatlan bányá- munka után.

A tiz kínai bányász fiatalon, bele reménnyel jött Amerikába az ígért földjére egykoron és itt egy hosszú munkáséletet tö- ltöttek el, amelynek végén, mi-

után munkarejükkel teljesen kiszívta a bányát, visszatérnek szülőföldjükhöz, ahol ha már megélni nem tudtak—legalább meghalni akarnak.

A tiz kínai bányász sorsa a bevándorló sorsát juttatja eszünkbe. Addig, amíg erős, munkaképes, amíg a tőke profitját verejtékével növelni tudja, jó és szükséges, ha már nem tud dolgozni, ha már ereje elfogyott a nehéz munkában, akkor mehet haza, ha teher lett, legyen a szülőházának a ter- hére.

— Mennyi pénz is van a bankban? — Kérek öt ezerhez.

— Elég legyen ez nekünk. Hazamegyünk asszony, építünk egy kis házat, olyasmit, a

MONTANAI BÁNYÁSZOK A SZTRÁJKOLÓ BAJTÁRSAIK SEGÍTSÉGÉRE SIETNEK.

Montanában a Beer Creek-i bányászok gyűlést tartottak, a melynek tárgya a west virginiai és oklahomai bányászok meg- segítésének a kérdése volt.

A gyűlésen egyhangulag el- határozták, hogy három hóna- pon át minden egyes bányász 2 lollárt adományoz a west vir- giniai és oklahomai bányászok megsegítésére, mely a szervezet által utaltatik majd át az ille- ékes lokalokhoz.

A montanai bányászok tehát bajtársi együtt érzésüknek szép anujelét adták és valószínű, hogy más lokalok is követni fogják a montanai bányászok példáját.

OHIOBAN EMELKEDETT A SZÉNTERMELÉS.

A szervezet jelenti, hogy Ohioiban a helyzet erősen ja- vult. A szervezett bányászok 60 százaléka jelenleg munkában van s mindentűt a jacksonvillei egyezmény alapján dolgoznak.

A helyzet javulását legjobban mutatja az, hogy a nyáron mind- össze a bányászok 30 százaléka volt munkában.

Különösen Hocking körület- ben, Columbiana és Jefferson megyékben kedvező az állapo- tok, mert ezeken a helyeken már tavasz óta egyáltalán nem dolgoztak.

Jó Borotválás

tökéletes kényelmet jelent, mert kitűnő, élesre fent pengét fel- tételez. Ön mindennap biztosíthatja magá- nak ezt a kényelmet, ha használja a

Valet Auto-Strop Razor

—Önmagát feni —**\$1-TÓL \$25-IG**

ÁLLAMOSITSÁK A KEMÉNY- SZÉN-BÁNYÁKAT.

Victor L. Berger képviselő az Egyesült Államok törvényhozá- sa elé kíván terjeszteni a jelen ülészakban egy törvényjavas- latot, mely szerint az Egyesült Államok kormánya vegye át az összes keményszénbányákat ál- lami kezelésbe és a kormány e- gyezzzen meg haladéktalanul a keményszénbányászokkal.

Bergert szocialista program- mal választották meg és állító- lag a bányászok szervezete is támogatja javaslatát.

MEGÖLTE A VILLANYÁRAM.

Edward Sausbury Marrion, illinoisai bányász munkája vé- getével, vállára vetett pikkelt haladt kifelé a bányából.

A pikk egy helyen a magas feszültségű árammal telített ve- zetékek ért, mely a szerencsét- len bányászt azonnal halálra sújtotta.

MEGÉLHET-E ÖT AKEREN FLORIDÁBAN A FARMER?

Megélhet, sőt pénzt is rakhai földre, ha Father Gross kipróbált földjein vesz földet, és Father Gross gazdasági tanácsait kö- veti. Mi a titka Father Gross farmján a magyarok boldogulá- sának? Első biztosítéka a ter- més sikerének az, hogy Father Gross éveken át művelt földe- kre, vagy közvetlenül azok mel- lé telepíti farmereit, olyan föl- dekre, hol sikerrel termelték az édes és ajris krumplít, borsót, babot, hagymát, celeryt, sárga- répát, görög dinnyét és másféle veteményeket — és a hol már jól termő narancsok bizonyít- ják a föld kiválóságát. A máso- dik titka Father Gross farmer- jei boldogulásának, hogy min- den új telepes mellé hetekre ad egy régi kipróbált szakértő fl- oridai farmert, aki az új telepe- sekkel együtt dolgozik, tanítja őket a helyes floridai gazdálko- dásra, megmondja mit és mikor kell plántálni, hogyan kell mű- trágyázni a veteményeket — hogyan lehet mindent legjob- ban értékesíteni? és hogy jó piacuk legyen farmereinknek, két nagy város mellé és köze, Kissimmee és Orlando mellé és köze helyesük farmereinket.

E helyeken vannak Budapest, Hunyady-, Rákóczi- és Verho- vay-telepeink, részben termő narancsos, bevetett földek és részben nyers földek.

Azonban a biztos megélhetés alapja nem az akereként re- mélt egyezer dollár bevétel, mert mint mindenütt az ember iparkodásán kívül Isten áldásá- ra is szükség van, és az elemek mostoha voltára is lehet szá- mitani mindenütt, így Floridá- ban is.

De Father Gross farmján a telepeseket mindjárt letelepedé sükttől fogva arra tanítjuk, hogy vegyenek két jó fejőstehenet és száz tyukot, ami csak mint- egy 300 dollárba kerül — és en- nek napi jövedelméből a legna- gyobb számu család is megél.

Élő bizonyítékul bemutat- juk farmainkban boldoguló tele- pesünket, ezek között GÁBOR ISTVÁNT, a Verhovay Segély- egyesület volt főtitkárát is.

Ha tehát biztos alapot akar raktani floridai boldogulásának, forduljon levélileg azonnal erre a címre:

REV. FRANCIS GROSS,
P. O. Box 574,
Office: 14 Darlington Ave.
Kissimmee, Florida.
(Hirdetés)

HA egyletének meghívóra, le- vélpapírra, borítékra, bál be- lépő jegyekre, lunch ticketek- re, vagy egyéb szép kivitelű nyomtatványokra volna szük- sége, ajánlja a Magyar Bá- nyászlap nyomdáját.

Deardorff-Sisler Co.
HUNTINGTON'S STYLE CENTER
424-34 NINTH STREET

AMIT MARY JANE MOND.

Én személyesen vásárolok Önnek. Én nagyon jól tudom, hova kell menni azért, amire Önnek szüksége van. Nincs szükség idővesztésre, nincs szükség fáradságra. Hosszu éveken át tanulmányoztam, hogy mit kell hordani és hol kell hordani. És Ön tudja azt, hogy a DEARDORFF-SISLER STORE mindenkor el volt és el lesz látva a leg- jobb árukkal, mert jelszavunk: "Értékesebb áru, jobb áru." Ez a store valóban a legelőnyösebb bevásárlási hely.

Egy store új árukkal és újabb kedvezőbb árakkal. Szolgáltatásra készen

MARY JANE.

DEARDORFF-SISLER CO.
424-34 9th Street HUNTINGTON, W. VA.

MAGYAR Bányászlap

HUNGARIAN MINERS' JOURNAL) HIMLerville, KENTUCKY.

Sürgönyeim—Telegram: Miners Journal, Kermit, W. Va. Telephone: Kermit, W. Va. No. 7.

Az egyedül magyar bányászlap az Egyesült Államokban. The Only Hungarian Miners Journal in the United States.

Előfizetési ár: Az Egyesült Államokban \$2.00—Magyarországba \$3.00 Subscription Rates: In the United States \$2.00 — Hungary \$3.00

Megjelenik Minden csütörtökön. — Published Every Thursday. ANDREW FISHER, Editor.

Magyar Bányászlapot bányászok írják, bányászokról, bányászoknak. The Hungarian Miners Journal is Written for Miners, of Miners by Miners.

Entered as Second Class Matter at the Post Office at Himmlerville, Ky. Under the Act of March 3, 1879.

101 éves bányász a sztrájkolók között

Aki 91 éve dolgozik bányákban és most 101 éves korában is sztrájkolni kénytelen.

Kétségtelen, hogy a legöregebb amerikai bányász Charles Newman, aki január elsején tölti be 101-ik életévét s aki 91 évi bányamunkával csak annyit tudott elérni, hogy hála egészenes szervezetének, még mindig dolgozhatna — ha a 21-ik körületben több bányában, köztük ahol Newman dolgozott, sztrájkba nem mentek volna a bányászok.

Newman Németországból van dorolt ki Amerikába, ahol 1825 január elsején született, tehát több mint száz évvel ezelőtt, Bochumban.

Mikor tíz éves lett kénytelen volt édesapjával a bányába menni, mert bizony az akkori keresete egy bányásznak nem volt elég arra, hogy magát és családját fenttarthassa és ezért a bányász gyermekei, már korán munkába álltak.

Németországi bányákban dolgozott szakadatlanul 1846-ig, a mikor katonának akarták vinni. Ő azonban nem akart katonáskodni és így megszökött onnan Amerikába. Akkor 21 éves volt.

Newman egy vitorlás hajón jött Amerikába, melynek útja 3 hónapi tartott míg az óvilág-ból az újvilágba érkezett.

A Szabadság hazájában épen akkor folyt az erős agitáció a rabszolgák felszabadítása érdekében és Newman bizony különösnek találta akkor, hogy a Szabadság hazájában rabszolgákkal kereskednek.

Látta a hajókat, melyek a new yorki kikötőből Afrikába indultak, hogy az ottani négerket összefogják és erővel szállítsák el szülőföldjükről, mert a szabad Amerikának szüksége volt erős rabszolgákra.

Newmannak sehogyan sem fért a fejébe, hogy amíg Amerikában egyik oldalon a szabadságot hangoztatja, másik oldalon viszont megengedi, hogy emberekkel épen úgy kereskedjenek, mint az állatokkal, csak azért, mert véletlenül más színük van a bőrüknek.

Nem volt azonban sok ideje ezen töprengenie, mert munka után kellett néznie, hogy fenttarthassa magát és csakhamar munkát is vállalt Dover, New Jerseyben egy ércbányában. Itt aztán meggyőződött arról, hogy nemcsak azok végeznek rabszolgamunkát, akiket adnak és vesznek mint a barmokat, hanem hogy tulajdonképpen minden munkás többé-kevésbé rabszolgasorsban él.

Napi 12 órát kellett dolgoznia az ércbányában és a 12 órai munkáért kapott összesen 60 centet.

A kis kereset, amiből fentartani nem tudta magát, csakhamar továbbbízta és ekkor Hazleton, Pennsylvaniába ment szén bányába.

Itt már valamivel jobb helyzetbe jutott, mert a napi munkáid mindössze 10 óra volt és a tíz órai munkáért már \$1.10-et kapott. A tíz óra alatt azonban köteles volt 5 tonna szenet ásni és leadolni. Hosszabb ideig volt ezen munkán, amikor végre driver lett a bányában és munkáit hajtott. A munkáid úgyan tíz óra maradt ekkor is, de a fizetését felemelték \$1.25-re, mert akkor még a driverokat jobban fizették, mint az egyéb bányamunkásokat.

Hazletonban sem maradt sokáig, elkerült West Virginiába, Westmoreland megyébe, ahol ladolási munkát kapott. Itt 40 bushel szenet kellett 35 centért megadnia, ami azt jelentette, hogy minden tonna szén ladoláért 17 és fél centet kapott.

Itt már megint hosszabb volt a munkáid. Reggel négy órakor kezdtek a munkához és rendszerint este 10 órakor végeztek a bányában. Ott kellett nekik addig maradni, amíg a bőszt által előírt mennyiséget kitermeltek.

Amikor itt sem bírta már tovább, elment a kokszkemencékhez, azonban ott még rosszabbak voltak a feltételek, úgy hogy végül is visszatért a keményszénvidékre.

Mommothban, Pennsylvaniában kapott munkát a bányában és most már családot is alapított és ott élt míg fia is felnővekedtek. Már négy nagy fia volt, akik apjukkal együtt dolgoztak a bányában, amikor egy szer robbanás volt a bányában. Együtt dolgozott három fiával egy plézen és a robbanás mind a négyüket elérte. A három fiát azonnal megölte a robbanás, míg Newmant eszméletlenül vitték kórházba.

Mire a kórházból kikerült, már három fiát, de a feleségét is eltemették, mert az asszony szörnyethalt, amikor meglátta három nagy fiát holtan összezsúrosolva. Az egyik 22, a másik 19, a harmadik 17 éves volt és a legkisebb csak pár napja dolgozott a bányában.

Newman a csapás folytán nem tudott azon a plézen megmaradni és megmaradt két kis gyermekével együtt másutt keresett munkát.

A robbanásnál Newman maga is megsérült ugyan, lába el volt törve, kezéről több ujjja leszakadt, de azért nem vesztette el munkáidkét és most már gyermekeinek felneveléséért kellett dolgoznia.

Az egyik fia 9 éves korában meghalt, míg a másik fiát ismét felnevelhette. De a kitört világháborúban fiát elvitték katonának és a nagy háború áldozata lett.

Newman 1917-ben Oklahoma államba ment bányamunkára s ott is dolgozott azóta a Williams bányában és a szervezet 21-ik körületének tagjai között szerepelt, miután már régen a szervezet tagja volt. Mindjárt a szervezet megalakításakor lépett be a tagok közé.

Mikor Oklahomában a béreket le akarták szállítani és emiatt a sztrájk kitört, Newman is a sztrájkolók közé állt és még jelenleg is sztrájkban van.

Ma 101 éves Newman, 91 éve dolgozik különféle bányákban és 101 éves kora dacára kénytelen dolgozni, mert kegyelem kényeren élni nem akar, koldulni nem tud és a 91 évi bányamunkájával soha nem tudott annyit megtakarítani, hogy most abból eléldéghelhetne békességben, nyugalomban.

Mikor a szerencsétlenség elérte családját, akkor még nem adtak sem a társaság sem az állam rekompenzációt a szerencsétlenül jártak után. Három fiát és feleségét kellett egyszerűen eltemetni és bár mind a három fia a bányában lelta halálát, még a temetési költségeket

is neki kellett viselnie és a sérüléseit, csontkulcsért sem kapott egy pennyt sem.

Akkor még nem volt ereje a szervezetnek és csak azután, hosszas harcok árán sikerült keresztülvinni, hogy a bányászszerecsétlenség áldozatainak hozzátartozói ma már kárpótlásban részesülnek.

Newman ismeri a szervezet harcait kezdettől fogva, tudja azt, hogy mi volt a bányász sorsa a régi világban, mit tett a bányászokért és a bányászok felszabadításáért a szervezet és ezért ma is, százegy éves kora dacára ott áll a harcosok között, kitartással a szervezet zászlója alatt, hogy példát adjon az újabb nemzedéknek és megmutassa, hogy hol a helye a bányászoknak.

A MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETE.

A trianoni békeszerződés után mely szegény hazánkat megaláztatva, fokozottabb mértékben fordult minden hazafiasan érző magyar felé...

FELHÍVÁS.

Az alant felsoroltak felkérteknek, hogy saját érdekében vagy személyesen vagy irabbelleg jelentkezzenek a clevelandi m. k. konzultációs hivatalos helyiségében: 750 Prospect Ave., Cleveland, Ohio.

MEGTALÁLTÁK A FINLEY BANYA ROBBANÁS UTOLSÓ ÁLDOZATÁT IS.

November 20-án a Finley Coal Company bányájában Madisonville, Ky.-ban robbanás történt, melynek folytán öt ember szerencsétlenül járt.

A szerencsétlenség összesen 7 embert ért, azonban kettőt sikerült mentőcsapatoknak még idejében kimenteni. Több napi munka után megtalálták a bányász holttestét, míg az ötödik áldozat holttestét csak most tudták a leszakadt kő és széntörmelék közül kiásni.

Az utolsó áldozat Tony Chorona volt, akinek holtteste nem csak teljesen össze volt törve, hanem a robbanás után előállt tűz meg több helyen össze is égette.

KÖRUTAZÁSI JEGYEK LESZÁLLÍTOTT ÁRON... \$192.50... NEW YORKBOL BUDAPESTRE ÉS VISSZA... United American Lines Hamburg American Line

KISS EMIL BANKHÁZA... A Magyar Királyi Postatakarékpénztár képviseelője... ÚJ CIMÜNK... ALAPITVA 25 ÉV ELŐTT

Dr. O. M. WHITT fogorvos... Dr. W. F. McCOY utda. MATEWAN, W. VA. MAGYAR Bányászok... Ha bármire van szükségetek, gyertek hozzám.

AMERICAN TAILORING COMPANY... Day & Night Bank Building... WILLIAMSON, W. VA. Ruhát ott csináltasson, ahol jó árú adnak és becsületes kiszolgálásban részesül.

A legnagyobb ÉKSZERÜZLET... Williamsonban és vidékén. Mi a legjobb árut adjuk olcsóbban mint bárhol. Órajavitással is foglalkozunk. R. AUKENTHALER & CO. WILLIAMSON, W. VA.

Óvja az Arcbörét... Elég ha egyszer végig huz a kitűnően étesre fent pengével, az jól megberetválja Önt és amellet kiméli az arc bört.

Valet Auto-Stop Razor... —Önmagát feni —\$1-TÓL \$25-IG

50 centért fizessen elő egy évre a MAGYAR FARMER... Himmlerville, Ky.-ban megjelenő Amerika egyetlen magyar nyelvű farmlapja.

Minden használatnak megfelel a 16 sósószesz PAIN-EXPELLER... F. AD. RICHTER & CO. Brooklyn, N. Y.

KÉSZPÉNZDOLLÁRT KÜLDHET MAGYARORSZÁGBA... és az elszakadt részekre postán és sürgönyileg is. HAZAI JOGÜGYEKET legpontosabban intézünk elsőrangú hazai ügyvédek útján.

ALABAMÁBAN ROBBANT A BANYA

és 53 bajtárs véres, összeroncsolt tetemét huzták ki a bányából. A Halál újra aratott sorainkban és zokogó, hajjukat tépő asszonyok, gyerekek állják körül a bányabéjratot, hogy felismerjék a felszínre kerülő holttestekben a kenyérkeresőket.

Ki a hibás, hogy újra ilyen rémes katasztrófa történt, hogy megint félszázal több családtól rabolták el a kenyérkeresőt? A vizsgálatot újra megindítják — és újra nem találunk majd senkit se bűnösnek. A kiadott jelentésekben máris emlegetik, hogy nem igen lehet megállapítani, ki okozta ezt a rémes katasztrófát.

A banya gázos volt, dohányzási tilalom volt érvényben. Most a bányavezetőség azt igyekszik bizonyítani, hogy ők ártatlanok, ők mindent megtettek a bányászok biztonságáért, de hát biztosan valamelyik elpusztult bányász megszegte a dohányzási tilalmat s ez okozta a bajt. Ki tudja megállapítani, hogy így volt-e ez?

Legkönnyebb ezzel a mesével kibujni a felelősség sulya alól.

Különbözik a jelentésekben különösen azt hangsúlyozzák, hogy mindössze 7 fehé bányász vesztette életét, a többi mind néger volt.

Mintha a néger bajtársak nem épen olyan emberek lennének, mint a fehérek, mintha őket is nem épen úgy siratnák özvegyek, árvák. De hát a demokrácia országában még nem mindenütt tekintik a néger embernek.

Majd kifizetik a hátramaradottakat azzal a segélyvel, amit a törvény előír, az özvegyeket, árvákat eltávolítják a telepről — új embereket állítanak be az elpusztult helyére — és lassan elfelejtik, hogy 53 bajtárs fizetett életével mesterségének.

FELEMELT FIZETÉST

kap ezentúl Öföméltóság Horthy Miklós Magyarországi kormányzója.

Ugy látszik Öföméltóságának eddig nagy szegénységben kellett élnie, talán a tejbe se jutott mit aprítania abból a 48,000 arany koronából, amit eddig huzott fizetés címén, mert a magyar nemzetgyűlés most hirtelen 80,000 arany koronában állapította meg évi javadalmát.

Amikor egy szocialista képviselő ez ellen tiltakozott Bethlen miniszterelnök azzal kívánta megnyugtítani a szocialista képviselőt, hogy Magyarország pénzügyi helyzete lehetővé teszi az "államfő" fizetésének felemelését.

Szép, szép, hogy a kormány gondoskodik a kormányzó ur fizetésének javításáról. De Istenem, nem lenne talán sürgösebb, hogy a nyomorgó kis emberek, tanítók, más állami alkalmazottak fizetését is ugyanolyan arányban emeljük, mint Öföméltóságát.

Azt láttuk azonban, hogy amikor egyes ellenzéki képviselők a kis emberek fizetésjavításának irányában nyújtottak be indítványt, akkor a pénzügyek minisztere arra való hivatkozással utasította azt vissza, hogy nem áll módjában Magyarországnak újabb terheket magára venni.

Most már vagy a miniszterelnök ur nem mondott igazat, vagy a pénzügyminisztere. Mert vagy tényleg olyan nagyszerű a pénzügyi helyzete Magyarországnak, hogy a kormányzó fizetését hatalmasan fel lehet emelni, vagy olyan amilyenek a pénzügyminiszter állítja.

182 PALOTAÓR VIGYÁZ

különbözik Öföméltóság becses személyére. Ennyi a létszáma a "királyi" palotaőrsegnek.

Hogy egy országban, ahol a gyermekhalandóság szinte megdöbbentő, ahová innen kell kórházaknak, közintézményeknek segílyt küldeni, mi a fészkes fenének kell 182 erős, munkabíró embert tartani jó fizetés mellett, hogy egy emberre vigyázzanak, azt nem igen tudjuk megérteni.

Lehetséges, hogy minket tulságosan megmetyezyezett a demokrácia, mi teljesen destruktívek lehetünk, mert sehogys akarjuk megérteni, hogy miért kell annak a szegény államnak olyan nagy fényűzést kifejteni.

Igaz, ezt nemcsak mi nem értjük meg, de néhány képviselő se, akik követelték a palotaőrseg teljes megszüntetését. De hát a mai kormánytól ilyent ugyan hiába kérnek. A mai kormány nem tudja megérteni, hogy a palotaőröknek nevezett kacagányos semmittevőkre fordított milliókat inkább iskolákra, kórházakra kellene fordítani.

Láz Hülések Grip egy nap alatt megszűnnek... Ez kérje HILLIS Ára 30c. CASCARA QUININE... Ezen képpel

A keményszénbányászok bére és a megélhetési árak

Mostanában sokat hangoztatják a bányabárok, hogy a keményszénbányászoknak mennyivel emelkedett a fizetésük, hogy mennyivel többet keresnek, de arról bölcsebben hallgat az a krónika, hogy vajjon megfelelnek-e a bérek annak az emelkedésnek, amivel a megélhetés növekedett.

A szervezet összegyűjtötte azokat az adatokat, amelyek ezt a kérdést hivatva vannak tisztázni, visszamenőleg egy negyedik évszázadra és abból azt lájuk, hogy korántsem tartott lépést a béremelkedés a szükségleti cikkek árának emelkedésével.

Ha most érvényben lévő béreket összehasonlítjuk az 1900-tól fizetett bérekkel és az akkori élelmiszer árakat a mostani élelmiszer árakkal úgy azt látjuk, hogy amíg a bányászok alapbére 134 percent emelkedést mutat, addig az élelmiszer árak 150 százalékos emelkedést tüntetnek föl.

Igaz, hogy a mostani helyzet az 1919-1290-ik évekhez viszonyítva javulást mutat, azonban a tény mégis csak az, hogy a bérek nincsenek arányban a megélhetési költségek emelkedésével.

Ha a bányász bérét és a fentebb említett költségeket az 1900-ik évről vesszük alapul, úgy azt látjuk, hogy már 1902-ben a két tényező viszonya a bányászok hátrányára megváltozott, mert míg a bányászok bére abban az évben változatlan maradt, a fentebb említett költségek már 4 százalékos emelkedést mutatnak.

1912-ig folytonos eltérő mutatók a bányászok hátrányára, úgy hogy abban az évben már 8 százalékkal voltak a bányászok rosszabb helyzetben, mint az 1900-ik évben.

1913-1916-ig fokozatosan mind rosszabb és rosszabb lett a helyzet és 1916-ban már 20 százalékos volt az eltérés a bányászok bére és a megélhetési költségek tekintetében az 1900-ik évről viszonyítva.

1917-ben újabb 5 százalékkal, tehát összesen már 25 százalékkal voltak hátrányban a bányászok és 1918-ban is még mindig rosszabbodott a helyzet, amikor már 29 százalékos volt az eltérés.

1919-1920-ban érte el a tetőpontját ez a rosszabbodás, a mikor 36 százalékos volt az eltérés a két tényező között. Amíg ugyanis a bányászok fizetése az 1900-ik évi bérekhez képest 181 százalékos emelkedést mutat, addig az élelmiszer árak 283 százalékos emelkedést értek el, a két arány tehát 64 százalékos lett az 1900-ik évről viszonyítva, ami így 36 százalékos rosszabbodást mutat ki végeredményben.

Javult a helyzet az 1920-23. évek alatt, amikor az eltérés csak 15 százalékosra csökkent, még inkább javult az 1923-24. évek vonatkozásában, mert ezekben az években a bérek az 1900-ik évi bérekhez viszonyítva 235 százalékos emelkedést mutattak föl, míg az élelmiszerek 258 százalékosat.

Hogy a keményszénbányászok ének dacára is valahogyan kijötték a legrosszabb időkbe is, annak az volt az oka, hogy a munkanapok száma emelkedett és így a kevesebb volt is az aránylagos béruk, az volt a szerencsésük, hogy több napot töltöttek munkában mint azelőtt.

Az 1900-as évek körül a keményszénbányászok átlagban 200 napot töltöttek egy évben munkában, tehát az évről-körfelül háromnegyed részét. Ez a legújabb években felemelkedett átlagos 270 napra emelkedett.

Tehát a keményszén bányász

még az esetben ha az átlagos időt a bányában tölti, 95 napot nem tölt munkában, tehát nem teres és így abból kell ez alatt az idő alatt megélnie, amit a munkában töltött napokon szerzett keresetéből félreterez.

A keményszénbányász átlagos keresete, mint azt tudjuk, mélyen alatta van annak az összegnek, amit a bányatulajdonosok kimutatnak. A legképzettebb és a legfelelősségteljesebb munkát végző keményszénbányász átlagos keresete egy napra \$8.35, míg a napszámos munkát végző belszíni munkás átlagos keresete nem több \$5.56-nál, a külszíni munkásé pedig \$4.95.

Ebből a keresetből kell tehát a bányásznak a nagyobb megélhetési költségeket fedezni, és ebből fizeti a házbért is.

A lakások, amikben a ke-

ményszénbányászok laknak, sokkal jobbak és olcsóbbak is, azokon a plézeken, ahol nem kompánia házakban laknak a bányászok, hanem magántulajdonosok házaiban.

A kompánia házakat ugyanis korántsem építik úgy, amint azt a mai kor igényei megkívánják és nagyon sokkal több súlyt helyeznek a lakásokra a magántulajdonosok, mert tudják, hogy ha nem szerelik fel modern kényelemmel, akkor a bányászok, akik a bért fizetik érte, olyan házába mennek, ahol jobban kiéleltik igényeiket.

A magánháznál tehát érvényesül a szabad verseny, és így a tulajdonosok mennél jobbat és mennél olcsóbban törekednek adni, hogy legyen bérlőjük.

A kompánia házaknál nem áll fenn ez az eset. A kompánia

felépített vagy felépíti az átlagos bányászlakásokat, nem sokat ad arra, hogy a bányászoknak meg legyen minden kényelme, csak azt nézi, hogy egy bizonyos számú lakás álljon rendelkezésére, ahol elhelyezheti jól-rosszul a bányászait.

A házakat is inkább azért építi, mert tudja jól, hogy a kompánia házakban lakó bányászok nagyobb függésben vannak a társasággal szemben, mint azok a bányászok, akik magánházaikban laknak és a kompánia házakban lakó bányászokat jobban is tudja ellenőrizni, mint a magánházaikban lévő bányászokat.

Ezért törekszik a szervezet arra, hogy a keményszénbányászok szerződésénél a béremelésen felül bizonyos változtatásokat eszközöljön, melyek a bányászoknak nagyobb függetlenséget biztosítanak, melyek lehetővé tegyék még azoknak a bányászoknak is, akik kompánia házakban laknak, hogy ne lebegjen fejük felett a a kilakoltatás veszélye.

Ezt pedig csak úgy lehet elérni, ha a bányászoknak olyan szerződést biztosítanak, mely

kimondaná, hogy ha a bányász rendszeresen fizeti a házbért, sztrájk esetén se lehessen kilakoltatni, mert a hajléktalanná válás fenyegető réme bizony sok munkást megintat kintársában.

LENGYELORSZÁG SZÉN-KIVITELE OTDŐRE CSÖKKENT.

A lengyel szénipar válsága a szénkivitel csökkenése folytán tetőpontjára jutott s annak dacára, hogy a lengyel szénipar ilyen szomorú helyzetben van, azért még mindig jobban áll, mint Lengyelország petróleum és faipara, melyek már egyenesen a tönk szélére jutottak.

Lengyelország szénipara, a felső-sziléziai szénbányákban, óriási fejlődésnek indult akkor, amikor a franciák előzölötték a német bányákat és így azok termelése megakadt. Akkor Lengyelország a széntermelésének több mint kétharmadát exportálta. Ugyanez volt az oka a lengyel petróleum és fa nagy keresletének is, mely utóbbi iparok most még sokkal rosszabb helyzetbe jutottak, mint a szénipar.

Németország ez év közepéig például havonta 500,000 tonna szenet vett a lengyelektől, de ezt a mennyiséget most már lecsökkentette 100,000 tonnára és azt is csak azért veszi át, mert korábbi szerződése köti ebben a tekintetben. Németországnak tulajdonképpen nincs szüksége egy ounce lengyel szénre sem, mert hiszen a saját termelésű szenét sem tudja elhelyezni és ha nem kötne a lengyelekkel kötött szerződés, úgy semmit sem venne át a lengyelektől, amit a fa és petróleum tekintetében így is áll a helyzet.

Ma Lengyelország a kitermelt szenének mindössze egy harmadát szállítja ki az országból és a két harmadrésze ott-hon marad. Miután azonban Lengyelországnak sem ipari, sem háztartási szénre nincs nagyobb mennyiségben szüksége, így elképzelhető könnyen, hogy minő hatalmas a visszaesés a lengyel széniparnál.

A kilátás is teljesen reménytelen, mert a lengyel szén nem képes versenyezni a német szénnel sem az európai országokban, sem másutt és annak dacára, hogy a lengyel kormány minden igyekezetével rajta van, hogy a lengyel szénipart lábra állítsa, eddig semmit sem sikerült elérnie. A pangás egyre tart, a termelés folyton jobban és jobban csökken és ezzel szemben a munkátlan lengyel bányászok száma egyre növekedik.

EGY VASUTI KOCSI KEMÉNY SZÉN \$3.91-ÉRT.

A Hall Bros & Co., Baltimore-ban egy vasúti kocsit szenet kapott a Goodyear Bros. társaságtól \$3.91-ért, mint azt egy régi számla igazolja, 1874 augusztus hónapban.

Igaz, hogy a vasúti kocsik akkor még csak 4 és fél tonnásak voltak, de a keményszén akkor tonnánként 85 centért árusították, legalább ez a régi számla ezt igazolja.

MEGINT CSÖKKENT AMERIKA SZÉNEXPORTJA.

Amerika szénexportja az idén télen a tavalyival szemben erős csökkenést mutat és ehhez járul még a keményszén importja, amit nagy tételekben hoznak be Angliából.

A bányabárok azt állítják, hogy a szén exportjának csökkenését a magas munkabérek okozzák, ezzel szemben a valóság az, hogy a bányák nagy profitot akarnak a szénexportból, amit a külföldi fogyasztók nem hajlandók megadni és ezért csökken a szén kivitele.

Himler Márton Hetilapja

Ez az ujság minden hét szombatján jut el az olvasóhoz és előfizetési ára egy évre két dollár.

Ez az ujság nem egy csoport embernek a lapja.

Minden Amerikában élő magyar ember megtalálhatja benne azokat a közleményeket, amelyek érdeklik; mert olyan kérdésekkel foglalkozik ez a lap, amelyek belevágnak mindannyiunk kenyérébe, életébe.

HIMLER MÁRTON HETILAPJA

neve az ujságomnak. Azért ez, mert ebből az elnevezésből látják a lap programját Amerika magyarjai.

Látják ebből az elnevezésből, hogy milyen a lap politikája és iránya, hogy milyen annak szókimondása és hogy milyen érdekes az ujság általában.

A lapot leginkább magam írom s nem rejtek semmit soha a véka alá. Van benne egy "SZABAD FÓRUM", ahol minden írni tudó ember megírhatja mindazt, amit meg akar írni. Akár egyezik az az én véleményemmel, akár ellenkezik.

Kérhet mutatványszámot és megnézheti, hogy érdekli-e Önt ez az ujság.

BEVALLOTTA

egy idegen ország parlamentjében

A MINISZTERELNÖK

egy szocialista képviselő kérdésére, hogy az országot a new yorki

WALL STREET

rendeletei szerint kell kormányozni.

De nemcsak egy idegen államot kormányoz a Wall Street.

A félvilágot Amerika nagytőkéje uralja, s a másik félvilág meghódítására most törekszik.

Kiméltelen küzdelmet folytat Amerika arany-dollárja a világ uralmáért és ebben a küzdelemben biztosan

EL FOG VESZNI

az amerikai nép szabadsága.

Ennek a lapnak egy közeli számában cikksorozat jelenik meg, amely őszintén feltárja azt a borzalmas, azt a véres, azt a kiméltelen hadjáratot, amit az amerikai nagytőke megindított, s amely nemcsak rabszolgaságba, de éhhalálba fogja kergetni az emberiség millióit.

Figyelje ezt a lapot és olvassa el ezt a cikksorozatot.

Himler Márton Hetilapja érdekes regény közlését kezdte meg. Szentimrey Mártha egy szenzációs regényt írt az amerikai magyarok életéből. Soha hasonló regény még nem jelent meg sem itt, sem az óhazában magyar nyelven.

"KÖNNYELMŰ SZERETŐK"

a regény címe és a tartalma igaz éles világlátást vet életünk elárnyékolt oldalaira.

Kétségtelen, hogy Szentimrey Mártha ma az amerikai magyarság legkedveltebb írója, de e regény közlése után a két ország magyar irodalmában a legelső közlése fog kerülni regényével.

Ha azt hiszi, hogy érdekl az az ujság, úgy küldje be a két dollárt az alábbi címre. Ha nem hiszi, próbálja meg, kérjen mutatványszámot, amit ingyen küldök.

Leveleket így tessék címezni:

HIMLER MÁRTON HETILAPJA
HIMLerville, KY.

A Magyar Bányászlap

az amerikai magyar bányászok egyetlen lapja, melyből megtudhatja HOL MEGY JÓL A MUNKA, HOL KERESNEK Bányászokat.

A Magyar Bányászlap

minden dolgában tanáccsal szolgál, minden ügyét díjmentesen elintézi. A szolgálatokért soha senkitől egy centet se fogadtunk el és nem is fogunk elfogadni.

Semmi egyebet sem kérünk ezért, minthogy ha lejárt előfizetése és dolgozik, ujtsa meg előfizetését és ha lehet

SZEREZZEN UJ HIVEKET LAPUNKNAK

Ha Ön szerez lapunkra új előfizetőket, azért ajándékban részesítjük, melyről bővebben az 7. oldalon megjelenő hirdetésünkben találhat

A Magyar Bányászlap

előfizetési ára egy évre 2 dollár. Jugoszláviába, Romániába, Burgerlandba 3 dollár. (Magyarország területéről ezidőszereint ki van tiltva a Bányászlap.)

Cím:

Magyar Bányászlap
Himlerville, Kentucky

Óhazai mesék....

Bányászok Árvái.
Írta: SZENTIMREI MÁRTHA.

(Folytatás.)

Ép ésszel rendelkezem földi vagyonom felől. Utolsó akaratom, hogy... Szívzori-tó csendben, mintegy a tulvilágról hangzottak ezek a szavak, mintha nem is a közjegyző, hanem maga a halott beszélt volna utóljára a szívéhez közel állókhoz. Zsuzsa lopva törülgette könnyeit, míg Dérné sűrű fátyolán keresztül merőn nézett a közjegyzőre.

... hogy minden ingatlan és ingó vagyonom szeretett egyetlen leányomé legyen... Kerekhalom nevű tanyám és két szoba butor kivételével. Kerekhalomot hagyom Bende Zsuzsánának, ha nem is vérszerinti, de szívem szerinti unokámnak, hálaból, amiért Istenben boldogult feleségemet utolsó pillanatáig ritka hűséggel ápolta. Övé legyen annak a szobának butorzata is, melyben nálam élt, valamint az én dolgozó szobám is...

Dérné felugrott, mint akit kígyó csipett meg.

— Soha! — kiáltotta indulatosan. Semmi se illeti meg őt!

— Bocsánat... figyelmeztette hidegen a közjegyző; nekem kötelességem a megboldogult utolsó akaratainak kihirdetése. A végrendelet megtámadása a bíróság elé tartozik.

— Ne csinálj botrányt... sugta Dér feleségének.

Még néhány apró rendelkezés következett a régi cselódság megjutalmazására vonatkozólag. Zsuzsa szédülve, megrendülve hallgatta az elköltözött utolsó akaratait. Hogy neki hagyta Kerekhalom... aminél még nagyobb dolog, hogy elismerte szíve szerinti unokájának... hűségéért. Az nagyon, nagyon jól esett neki.

Az utolsó szavak is elhangzottak, a közjegyző összehajította a végrendeletet. Dérné köszöntek s elhagyták a termet. Dérné már a folyosón az urára fődmedt.

— Ne csinálj botrányt, monddod? Te persze nem bánod, ha kirabolják gyermekeidet...

— Ugyan... maradt reánk elég...

— Mi az, hogy elég? Anyijá soha-se lehet az embernek, hogy elég legyen. Én pelemek, nem engedem, hogy Kerekhalomra beüljön holmi bányász-pereputy...

— Kérlek... mi az a 20 hold a te örökségedhez képest?

— Egy cérnaszálát se adok neki... miatta hidegült el tőlem az apám...

Zsuzsa nem indult azonnal Dérék után, várt egy keveset. A közjegyző odament hozzá, látva, hogy tapasztalatlan leánya áll kapzsi asszonnal szemben.

— Ne féljen. A végrendelet alakilag és mindenképen kifogástalan. Érvényes. Megtámadhatják, de el nem perelhetik örökségét.

Zsuzsa hálisan mosolygott rá és köszönt. Dér minden igyekezet mellett se tudta feleségét az épületből eltávolítani, makacsul várakozott Zsuzsára a kapualjban s mikor kijött, sűrű fátyolát hátravetve arcába sziszegte:

— Jó madár... még ne örülj! Kerekhalom nem a hűséged, hanem gyalázatos díjja... teszek róla, hogy ne legyen a tiéd!

Zsuzsa némán elsuhanott mellette.

A ritka, érekes "eset".

Jaj, de nagyon fájtak az ártatlannak Dérné gonosz szavai. Hiszen arcába vághatta volna, hogy sokkal több lehetett volna az övé, ha feleségül megy Kapuvárihoz. De nem tette, a halott iránti kegyelemből. Higgyen Dérné, amit akar... Ezelőtt pár héttel Zsuzsa büszkén azt felelte volna neki:

— Nem fogadom el az örökséget, mivel panaszos!

Most nem tette, mivel nemcsak az ő jövőjéről volt szó, hanem Adáméről is. Ha egymással lesznek, mesebeli királyság, méretetlen kincs lesz Kerekhalom. Gazdálkodhatnak rajta, nem kell Adámnak többé a föld alatt verítéknie, nem fenyegeti örökös életveszedelem.

— Legyen hát pör... gondolta... a bíróság majd eldönti, kié legyen Kerekhalom? Ahogy Isten akarja...

Azért még Engel dr.-tól is tanácsot kért, aki azt írta, hogy világrét se mondjon le az örökségről. Dérné valóban megtámadta a végrendeletet s mivel az ilyen pörök hosszadalmasak, Zsuzsának egyelőre volt is öröksége, meg nem is. De hát Isten öt türelemmel áldotta meg s mióta tudta, hogy Adám rendületlenül számít rá, bizott a jövőben. Hivatásában mind tökéletesebb lett s a főorvos ki nagyon szerette, azok mellé a

betegek mellé osztotta be, akiket külön szobákban ápolnak.

— Ma a 11-es számú szoba a magáé... mondta neki egy emlékezetes napon. Az éjjel hoztak vidékről egy beteget, azonnal meg kellett operálni, különben késő lett volna. Ritka, súlyos eset: homloklebénygyulladás. A falusi doktorok nem ismerték fel baját. Most az elaltatás utáni állapotban van... csak ennyit mondom... a többi tudja, ugy-e? Magára bízom, azonnal hívjon, ha aggasztó tünetek mutatkoznak... ritka, érdekes eset!

Zsuzsa nesztelenül lépett a 11-es szobába, melynek vaságyán, az elaltatás utáni kábulatban, viaszlága halott arccal, fekete szalagokkal homlokán, feküdt a súlyos beteg, a kire Zsuzsa rettenetes megdöbbenéssel ismert rá.

Szakolczay tiszteletes! Hát itt és így kell újra találkozniok?

Valóban Szakolczay tiszteletes feküdt ott, akit már lelkészévé választott az az alföldi falu, ahová káplánnak ment. Már azon a ponton volt, hogy Tóbányára utazik s megkéri Zsuzsa kezét, midőn orvul rátámadt a súlyos baj. Az éjjel megoperálták s még kétszer volt, életben marad-e vagy sem? Itt feküdt a kórház ágyon s nem tudta, hogy ki hajlik föl?

Isten szerette hű szolgáját, gyöngédekben csak az angyalok ápolhatták volna, mint Zsuzsa. Amint kábulatából magához tért, hogy kinyithatta szemét és első pillantása a fölé hajló leányra esett, tekintetében végtelen csodálkozás, öröm tükröződött. A nehéz pillák nyomban újra lecsukódtak. Nyilván azt hitte, hogy álmodott s tovább akart álmodni... arról, akit annyira szeretett.

Hetekig lebegett élet és halál közt, nehéz lázakkal vívódott és Zsuzsa önfeláldozó ápolása nélkül ajkai nem is hirdették volna többé Isten igéit. De anya nem örökösök jobban gyermeke felett, mint ahogy Zsuzsa figyelte minden létezését, minden szemrebbenését. Több mint husz éjjelen virrasztva mellette fizette vissza a fiatal tiszteletesnek azt, hogy Tóbányán tanította. Több mint husz napig tartott, míg a főorvos ki-mondta:

— Megmentettük... élni fog. Ritka, érdekes eset...

A husz napi szenvedés se egyformán tel-

el. Lázrohamaiban Szakolczay egyre Zsuzsával foglalkozott, a szerelem és vágyódás forró szavait suttogta. A lázrohamok után oly aléltásban hevert, mely nem volt már élet, de nem volt még halál se... és nem vett tudomást Zsuzsa jelenlétéről. És voltak napok, mikor az életszíkra föléledni látszott, midőn tekintetével könyörgött Zsuzsának s ha ő kezezkébe vette erőltlen kezét megkönnyebülten sóhajtott. Három hét letele után gyorsan javult állapota s az ötödik héten kelt fel először. Zsuzsa karjára támaszkodva az ablakig ment, melyből látni lehetett egy darabka felbőltent eget. Szakolczay tiszteletes ég felé emelte összekulcsolt kezét, melyek betegsége alatt átlátszó fehérekké finomodtak, a lilíom szirmival vetekedve.

— Ó uram, csudálatosak a te utaid! Ime, erőltlenül támaszkodom erre a gyermekre, kinek én akartam erős támasza lenni egész életében... Könnyeik csillogtak szemében, midőn az égről Zsuzsára fordította tekintetét.

— De ugy-e, angyali gyermek, ha újra férfi leszek, ki most száznalmas roncs vagyok, nem vonja el tőlem kezét, melyet a sír széléől húzott vissza s velem marad mindörökké? Olyan kimondhatatlanul szeretem... gyönyörű arcát, gyönyörű lelkét!

— Kedves tiszteletes ur, most nem szabad másra gondolnia, minthogy minél hamarabb meggyógyuljon!

— Igen... most roncs vagyok, tudom, a kinek ajkán neveltségek a szerelmes szavak.

— Nem neveltségek. Büszke vagyok arra, hogy szeret. De a tervezgetést hagyjuk későbbre, most még tilos minden izgalom. Én most csak ápolónő vagyok, akit összezd a főorvos, ha nem ügyel betegére. Tehát fogadjon szót!

Szakolczay a leánya szavait burkolt ígéretnek vette, holott Zsuzsa csak azért felelt így, mert nem vehette el tőle a reményt száznalmas állapotában. Sajnálta nagyon.

— Ha nem irt volna Adám, talán alföldi papné lenne belőlem...

De Adám irt. Forró szerelemmel, ujjongó boldogsággal tart választ küldött a Zsuzsa levelére. Fogadkozott, hogy jó ember lesz és Zsuzsának soha többet panaszra okot nem ad.

... a munka is jól megy s Isten segítségé-

vel egy esztendő alatt félretesznek ötszáz dollárt. Akkor tovább nem maradok egy egész aranybányáért se, mert mit nekem California minden drágasága, ha kincsemet, galambomat nem láthatom...

Zsuzsa feltette magában, hogy örökségéről nem ír neki. Hátha Dérné megnyeri a pört? Egy év alatt az is eldől, hogy kié lesz Kerekhalom s ha neki itélik, milyen boldog meglepetés lesz az Adámnak! Addig csak hadd kuporgasson, jól esik azt tudni, hogy elvinné a rajta való ruhájában is.

Hat hét mulva Szakolczay tiszteletes any nyira megerősödött, hogy a főorvos nem tartotta tovább szükségesnek kórházi kezelését.

Sápadt homlokán még ott voltak a fekete szalagok, egész valóján meglátszott a kiállított súlyos betegség.

— Zsuzska... könyörgött a leánykának bucsuzása előtt s vértelen ajkai szinte remegtek elfojtott izgalmatól. Zsuzska, édes, adjon nekem határozott feleletet. Enyém lesz-e drága kis keze, mely visszarántott a sír szélére? Szerettem magát már Tóbányán, de akkor nem szólhattam. Azért mentem az Alföldre, hogy feleségül vehessem. Magát az Isten is papnének teremtette. Igórem, hogy gyöngéd, hű férje leszek...

Zsuzsa lehajtott fővel hallgatta s gyönyörű szeméből könnyek peregtek.

Szakolczay azt hitte, szemérmességéből hallgat s kitarfa felé karjait. Ekkor Zsuzsa szeliden elhárította ölelését.

— Miért sir angyalom? Hiszen boldoggá akarom tenni!

— Nagyon fáj az nekem, hogy nem adhatok tiszteletes urnak olyan feleletet, aminőt óhajta. Mindig büszke leszek a nagy tisztességre, amivel megkínált és el is foglaltam, ha szabad lennék. De én még Tóbányán elígérkeztem Rábolt Adámnak.

— Annak a bányászlegénynek? Képtelenség!

— Miért volna az? Szeretjük egymást. — Mert nem illenek össze. Mert maga finom, művelt, 5 nyers, tudatlan, fel sem éri ésszel, milyen kincs maga!

— Összeillünk, mert mindketten bányász árvák vagyunk, mert egymás felé huz a szívünk. Nem Adám az oka, hogy tudatlan, nagyon szeretted ő tanulni, de nem vót módja hozzá. Uriemberhez nem illenék én.

(Folytatás következik.)

THE CITIZEN BANK
OF WAR
WAR, WEST VIRGINIA
BANKUNK LEGSZILÁRDABB E VIDÉKEN.
BETÉTEK UTÁN FIZETÜNK 3 SZÁZALÉKOT.
PÉNZT FELMONDÁS NÉLKÜL BÁRMIKOR KIKAPHATJA.
Ne küldje pénzt idegen helyre, hanem helyezze el nálunk, ahol teljes biztonságban van.

78 Másodperc
a pamacsolástól a türelkülözöl — est a gyors borotválást jelent egy élesre fent penge. Csak egyetlen egy borotva feni saját pengéjét.
Valet Auto-Strap Razor
—Önmagát feni
—\$1-TÖL \$25-IG

ESZÉT VESZTETTE ÉS ÖNGYILKOS LETT EGY VASUTI SZERENCSETLENSÉG MIATT
Megrendítő tragédia történt Zilahon egy vasuti elgázolás következtében. Bálint András 19 éves magyarszoboszlói gazdálkodó szénával megrakott szekérrel hazafelé igyekezett. Amikor a vasuti sínén áthaladt, a Nagyvárad felől jövő vonat elütötte a szekeret. A lovak elpusztultak, a kocsi is összetört. Bálint András csak könnyebb sérüléseket szenvedett. A tizenkilenc éves fiu elméje azonban elborult. Amikor hazatért, konyhakést vett elő s azzal meg akarta magát ölni. Amikor tettét észrevették, elszaladt. Csak később találták meg a falu határában holtan. Egy fára felakasztotta magát.
(Uj Nemzedék)

A NYOMOR ÁLDOZATA.
A rendőrorjárat Aradon a Batthyányi-utcában eszméletlenül fekvő férfit talált, akit be szállítottak a rendőrségre, ahol a nála levő iratokból megállapították, hogy Csipai Andrásnak hívják, 45 éves napszámos. Csipai az őrszobában magához tért, ahol elmondta, hogy hetek óta keres munkát, mindenét eladta, hogy családját elbírja tartani és az utolsó darab kenyeret tegnapi vette egy eladott kabátja árán, 8 azonban már napok óta nem evett semmit. Az állomásra akart kimenni, hogy ott vasuti munkásnak ajánlkozson, midőn kimerült szervezete felmondta a szolgálatot és eszmé-

letlenül esett össze. Csipait egyelőre az aradi kórházban helyezték el, amíg erőre kap.
(Erdélyi Hírlap, Arad)

ELVÁGTA A FELESÉGE EREIT.
Véres családi dráma játszódott le Helembán. Jókai István földműves ittas állapotban össze küllömbözött 25 éves feleségével, akit hűtlenséggel vádolt meg. Az asszony hevesen tiltakozott a gyanúsítás ellen, ami annyira felbőszítette Jókait, hogy kést rántva, feleségére támadt. A fiatal asszony védekezett és vissza akarta taszítani férjét, azonban oly szerencsétlenül, hogy keze a kés pengéjére szorult. Az éles szerszám teljesen átvágta jobb kezének ereit. Az első orvosi segélynyújtása után átszállították az esztergomi kórházba. Állapota súlyos, de nem életveszélyes.
(Népujság, Pozsony)

EGY PARASZTGAZDA AGYONVERTE SZOMSZÉDASSZONYÁT ÉS ENNEK KÉT FIÁT.
Aktos János jómódu parasztagazda néhány évvel ezelőt tért vissza Amerikából szülőfalujába, Daróca. Házat épített magának, földet vásárolt s gazdálkodott családjával együtt. Szomszédságában lakik özvegy Bedikné Zoltán és János nevű fiatal. Bedikék közel sem voltak olyan gazdagok, mint szomszédjuk. Daróc község lakói velőlrázó sikoltásra lettek figyelmezők. A véres kiáltások Bedikék udvara felől hallatszo-

tak. Néhány ember az udvarba rohant, ahol Bedikné és két fia vérbefagyva vergődött az udvaron. A szomszédok felmásták a sebesülteket, akik azonban rövid idő múlva meghaltak. Három csendőr a helyszínre érkezett és el is fogták a vérengzés tettesét, Aktos János személyében. A csendőrség a tényállást is nyomban kiderítette, mely szerint Bedikék három disznója átment legelni Aktos földjére, aki ezen annyira feldühödött, hogy baltát ragadva, átszaladt Bedikékhez és az anyát két fiával addig vadgosta, amíg össze nem rogytak. A csendőrök Aktos Jánost letartóztatták és be-kísérték az ungvári ügyészség fogházába.
(Uj Nemzedék)

KIMENTETTE A CSALÁDJÁT AZ ÉGŐ HÁZBÓL.
Kosán Ferenc huszti gazdálkodó lakásán tűz keletkezett és percek alatt lángborult az egész szoba. Kossánné a rémüléttől eszméletét veszítette, gyermekei pedig sikoltozva futkosnak a lángtengerben. Kossán azonban nem vesztette el lélek-jelenlétét, hanem kimentette családját a lángok közül. Mikor Kossánné az udvaron magához tért ájulásából, abban a hitben, hogy férje a gyermekeiket nem mentette ki, mielőtt megakadályozhatták volna, visszarohant az égő házba. Férje utána rontott és másodsor is kimentette a veszedelemből, azonban mindketten oly súlyos égési sebeket szenvedtek, hogy kórházba kellett őket szállítani.
(Népujság, Pozsony)

HALÁLOS VÉGÜ KÉSELES ZABOLÁN.
Csekme Lajos zabolai gazdálkodó ittan jött ki a kocsmából és a sarkon álló legényekkel szóváltást kezdett, arculütéven Bende János falusi legényt, mire ez az ittas embert földhöz vágta. Csekme hazament és kiszolgált katoná fiát, Gyulát felbízta, együtt visszatértek és egy disznóölő késsel Bende Jánót a tüdején keresztül szurta. A fiut életveszélyes sérülésével a kézdívsárhelyi kórházba szállították, ahol sérülésébe belehalt. A felbujtó apát és a gyilkos fiut a csendőrség letartóztatta.
(Székely Nép, Sepsiszentgyörgy)

LEÉGETT TIZENÖT LAKÓ HÁZ.
A nógrádmegyei Patak községben nagy tűzvész pusztított, amelynek során tizenöt lakóház égett le a gazdasági épületekkel együtt. Patak és a szomszédos községek lakosai egész éjjel dolgoztak azon, hogy a tüzet eloltásák, munkájukat azonban megnehezítette a vízhiány, mert a tűz a községnek azon a részén volt, ahol nincsenek kutak. A katasztrófa kéménytűzből keletkezett. A károsultak a község legszegényebb lakosai. Csak reggelre sikerült a tüzet teljesen eloltani.
(Uj Nemzedék)

EGY JÓ BOROTVÁRA
minden embernek szüksége van. Sok pénzt tud Ön megtakarítani, ha egyedül borotválkozik. Ehhez csak egy jó borotva szükséges.

MI TELJESEN INGYEN ADUNK ÖNNEK EGY NAGYSZERÜ BOROTVÁT
ha Ön szerez a Magyar Bányászlapra

EGY ÚJ ELŐFIZETŐT.
Ha nincsen borotvára szüksége, úgy a

"Bányász Lány"
címmű kitérő regényt kaphatja meg. Ezt a regényt az amerikai magyar bányászok életéről írta annak szerzője és a mikor az lapunkban megjelent, óriási sikere volt. Siessen meg a készlet tart.

MAGYAR Bányászlap
HIMLerville, NY.

